

เอกสารวิชาการ

เรื่องที่ ๒

การกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
กรณีศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งกรมปศุสัตว์ให้เจ้าหน้าที่ชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในส่วนที่เกินจากที่ศาลกำหนด

โดย

นางสาวนฤมล เจริญพัทตร์

นายสุเทพ ยิ้มละมุล

เลขทะเบียนวิชาการที่

๖๑ (๒) - ๐๕๑๓ - ๐๖๕

สถานที่ดำเนินการ

กลุ่มคดีปกครอง สำนักกฎหมาย

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

เอกสารเผยแพร่

สำนักกฎหมาย กรมปศุสัตว์

<http://legal.dld.go.th>

(ก)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง การกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งกรมปศุสัตว์ ให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในส่วนที่เกินจากที่ศาลกำหนด

โดย นางสาวนฤมล เจริญพัทตร์	ตำแหน่ง นิติกรปฏิบัติการ
กลุ่มคดีปกครอง	สำนักกฎหมาย
กรมปศุสัตว์	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง	นิติกรชำนาญการ
กลุ่มคดีปกครอง	สำนักกฎหมาย
กรมปศุสัตว์	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑	

กรณีที่ผู้ขอรับการประเมินนำมาศึกษา คือ กรณีที่กรมปศุสัตว์ได้มีคำสั่งที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เรียกให้นาย ก. ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่กรมปศุสัตว์เป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท จากการที่นาย ก. นักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ สังกัดกรมปศุสัตว์ ได้ขั้บรณนต์ของทางราชการไปชนท้ายรถยนต์ของนาย พ. เป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท และรถยนต์ของนาย พ. ได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท ซึ่งกรมปศุสัตว์ได้ออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางว่า การที่นาย ก. ขั้บรณนต์ของทางราชการชนท้ายรถยนต์ของนาย พ. ซึ่งอยู่ข้างหน้าแสดงว่า นาย ก. ได้ขั้บรณนต์โดยไม่เว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าในระยะที่ปลอดภัย พฤติการณ์ถือได้ว่านาย ก. ได้กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แต่เนื่องจากนาย ก. ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขั้บรณนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการ โดยมีได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขั้บรณนต์โดยตรง จึงให้นาย ก. รับผิดชอบชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการในอัตราร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงิน ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๒ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ พร้อมแจ้งสิทธิการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่งและมีหนังสือแจ้งให้นาย ก. นำเงินมาชำระให้แก่กรมปศุสัตว์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับหนังสือฉบับนี้ นาย ก. ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวซึ่งกรมปศุสัตว์ไม่อาจเห็นด้วยกับอุทธรณ์ นาย ก. จึงนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองกลางขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งด้วย ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๑๖/๒๕๕๕ ระหว่าง นาย ก. ผู้ฟ้องคดี กับ กรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี ประเด็นหลักของคดี คือ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับการวินิจฉัยถึงความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของกรมบัญชีกลางอันเป็นมูลเหตุในการฟ้องคดีนี้ เพื่อความเป็นธรรมในการจัดทำค่าให้การยื่นต่อศาลปกครองกลาง กรมปศุสัตว์ได้ขอความอนุเคราะห์สำนักงานอัยการสูงสุด ให้แก้ต่างคดีปกครองนี้แทนกรมปศุสัตว์ โดยให้ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้แทนคดีในการประสานงานกับสำนักงานอัยการเจ้าของสำนวนจนกว่าจะแล้วเสร็จ ซึ่งต่อมาศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาให้กรมปศุสัตว์เป็นฝ่ายชนะคดีแต่ไม่เต็มตามฟ้อง โดยให้เพิกถอนคำสั่งในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวน ๒๒,๘๓๔.๔๒ บาท โดยให้มีผลนับแต่วันที่ออกคำสั่ง

(ข)

ผู้ขอรับการประเมินได้นำประเด็นความเสียหายที่ศาลปกครองกลางกำหนดสัดส่วนความรับผิดของผู้ฟ้องคดี โดยลดความรับผิดให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายที่หักส่วนความรับผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐออกแล้ว มาเป็นกรณีศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ด้วยความถูกต้องเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ และเพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ซึ่งกรมปศุสัตว์ได้ออกคำสั่งตามความเห็นของกรมบัญชีกลางที่ได้กำหนดสัดส่วนความรับผิดเนื่องจากนาย ก. มิได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถโดยตรง จึงให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการ ในอัตราร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินจำนวน ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ถือได้ว่ากรมปศุสัตว์ได้นำกรณีการกำหนดสัดส่วนความรับผิด หรือความบกพร่องของหน่วยงานมาประกอบการพิจารณาแล้ว จึงไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาศาลปกครองกลาง ดังนั้น กรมปศุสัตว์จึงได้ขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองกลาง อีกทั้งจัดทำคำให้การแก้อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดียื่นต่อศาลปกครองสูงสุด ในคดีหมายเลขดำที่ อ.๙๓๙/๒๕๕๗ โดยศาลปกครองสูงสุดได้นั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้รับมอบอำนาจไปศาลในวันดังกล่าว ตุลาการผู้แถลงคดีได้ชี้แจงด้วยวาจาต่อองค์คณะประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือที่ได้ยื่นไว้แล้ว ในชั้นนี้อยู่ระหว่างการพิจารณา มีคำพิพากษาของศาล

(ค)

คำนำ

การพิจารณาให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐ จากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ มิต้องใช้สิทธิเรียกให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหายก็ได้ หากการละเมิดเกิดจากความผิดความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย ตามมาตรา ๘ วรรค ๒ และวรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วจึงนำความเสียหายที่สัดส่วน และ/หรือหักส่วนแล้วมาพิจารณาความรับผิดให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับกับกรณีที่การกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น และกรณีที่ข้อเท็จจริงหรือลักษณะของความเสียหายแตกต่างกันอกจากแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนด ให้หน่วยงานกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม กรณีที่นำมาศึกษานี้ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในส่วนที่เกินจากที่ศาลกำหนด โดยให้ลดความรับผิดให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายที่หักส่วนความรับผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐออกแล้ว ซึ่งการกำหนดสัดส่วนความรับผิดตามคำสั่งกรมปศุสัตว์ดังกล่าวได้หักส่วนความรับผิดของหน่วยงานในอัตราร้อยละ ๕๐ ให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดแล้ว จึงเป็นที่มาของการศึกษาการใช้ดุลพินิจของหน่วยงานพิจารณากำหนดสัดส่วนความรับผิดให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดหรือผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วยความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแต่ยังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการไว้ด้วย หวังว่ากรณีศึกษาดังกล่าวจะสามารถนำไปเป็นแนวทางและประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสำหรับนิตกร สำนักกฎหมายและผู้สนใจได้

นฤมล เจริญพัคตร์

มิถุนายน ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
คำนำ	(ค)
สารบัญ	(ง)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๑
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา	๑
๑.๔ วิธีการศึกษา	๒
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒
บทที่ ๒ แนวคิด กฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	๓
๒.๑ แนวคิดความรับผิดทางละเมิด	๓
๒.๒ กฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	๕
๒.๒.๑ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๕
๒.๒.๒ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	๘
๒.๒.๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙	๘
๒.๒.๔ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒	๙
๒.๒.๕ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙	๑๑
๒.๒.๖ พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒	๑๒
๒.๓ หลักเกณฑ์การกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิด	๑๓
๒.๓.๑ การแบ่งส่วนความรับผิดระหว่างเจ้าหน้าที่กับหน่วยงานของรัฐ	๑๓
๒.๓.๒ การกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๑๕
๒.๓.๓ การชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหาย กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก	๑๙
บทที่ ๓ การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการดำเนินคดีปกครอง	๒๒
๓.๑ การพิจารณาทางปกครอง	
๓.๑.๑ การพิจารณาเรียกเจ้าหน้าที่ให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน	๒๒
๓.๑.๒ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง	๒๔
๓.๒ การดำเนินคดีปกครองกรณีกรมปศุสัตว์เป็นผู้ถูกฟ้องคดี	
๓.๒.๑ การส่งเรื่องให้พนักงานอัยการแก้ต่างคดีปกครอง	๒๕
๓.๒.๒ ศาลสั่งให้ทำคำให้การเพิ่มเติม	๒๖
๓.๒.๓ คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น	๒๘

(จ)

สารบัญ

๓.๓ การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครอง กรณีเพิกถอนคำสั่งให้คดีใช้ค่าสินไหมทดแทน	
๓.๓.๑ การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น	๒๙
๓.๓.๒ การแก้อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี	๓๐
๓.๓.๓ สิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง	๓๑
๓.๓.๔ การนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก	๓๒
บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
๔.๑ บทสรุป	๓๓
๔.๒ ข้อเสนอแนะ	๓๕
บรรณานุกรม	๓๖
ภาคผนวก	๓๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีการกระทำละเมิดเกิดขึ้นหรือไม่ มีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจะต้องรับผิดชอบใช้เป็นจำนวนเท่าใด ในกรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดหลายคนเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีส่วนความรับผิดอย่างไร และความเสียหายที่เกิดขึ้นหน่วยงานของรัฐมีส่วนบกพร่องด้วยหรือไม่ เพื่อที่จะนำส่วนแห่งความรับผิดของหน่วยงานของรัฐไปหักออกจากค่าเสียหายที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ โดยตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด เนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยสิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวจะมีเพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม หรือความผิดหรือความบกพร่องหรือระบบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีให้นำหลักเรื่องลูกหนี้รวมมาใช้บังคับกับกรณีที่มีการกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น สำหรับการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น กระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีข้อเท็จจริงหรือลักษณะของความเสียหายที่แตกต่างนอกเหนือจากแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนด ให้หน่วยงานกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่เจ้าหน้าที่ ซึ่งได้กระทำละเมิดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ จึงเป็นที่มาของการศึกษาในการใช้ดุลพินิจของหน่วยงานที่จะพิจารณา กำหนดสัดส่วนความรับผิดอย่างไร ให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดหรือผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนด้วยความเป็นธรรมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน แต่ยังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการไว้ด้วย

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นโดยละเอียด พร้อมทั้งตรวจสอบพยานหลักฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง นำข้อเท็จจริงมาวิเคราะห์กับข้อกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
๒. เพื่อศึกษาแนวคำวินิจฉัยของกรมบัญชีกลางและแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด นำมาเป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และทางราชการได้รับชดใช้ความเสียหาย
๓. เพื่อศึกษาประกอบการพิจารณาความรับผิดได้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การดำเนินคดีปกครอง หนังสือกระทรวงการคลัง

ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ประกาศและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน แนวคำวินิจฉัยของกรมบัญชีกลาง คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลปกครองสูงสุด

๑.๔. วิธีการศึกษา

การดำเนินการศึกษาเรื่องนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสารด้วยวิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งที่ได้จากตำรา หนังสือ คู่มือ และข้อคิดความเห็นในบทความทางวิชาการต่างๆ เอกสารเผยแพร่ของส่วนราชการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ตลอดจนศึกษาจากหลักปฏิบัติราชการทั้งแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในการสอบสวนข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณาจัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม การอุทธรณ์ หรือคำแก้อุทธรณ์ ในคดีปกครองที่กรมปศุสัตว์ถูกฟ้องคดี

๒. ในกรณีที่มีผู้กระทำละเมิดด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรมปศุสัตว์สามารถดำเนินการออกคำสั่งและสามารถบังคับคดีได้โดยถูกต้อง

บทที่ ๒

แนวคิด กฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดความรับผิดทางละเมิด

การที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ ย่อมอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก หรือต่อหน่วยงานของรัฐขึ้นได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในผลแห่งความเสียหายจากมูลละเมิดที่เกิดขึ้นเสมอไม่ว่าจะเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ภายใต้หลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น โดยเมื่อมีการกระทำละเมิดอันก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น ผู้ที่ได้รับความเสียหายชอบที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายจากผู้ที่ต้องรับผิดหรือผู้กระทำละเมิดโดยถือหลักการให้ผู้เสียหายได้กลับคืนสู่สถานะเดิมก่อนที่จะมีการกระทำละเมิด ซึ่งหากทำไม่ได้ก็ต้องมีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๘๓ บัญญัติเกี่ยวกับ “ค่าสินไหมทดแทน” ไว้ในวรรคหนึ่งโดยวางหลักทั่วไปในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน กำหนดให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยว่าจะให้มีการชดใช้กันโดยวิธีใดและเป็นจำนวนเท่าใด ให้พิจารณาตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด และบัญญัติไว้ในวรรคสองว่า ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิด ได้แก่ การคืนทรัพย์สิน การใช้ราคาทรัพย์สิน รวมทั้งค่าเสียหายอันพึงจะบังคับให้ใช้ เพื่อความเสียหายอย่างใดๆ ดังนั้น การเยียวยาให้กับผู้เสียหายโดยการนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ ทำให้เจ้าหน้าที่มีความเสี่ยงที่จะต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมที่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ต่อมาเมื่อได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อแก้ไขปัญหาค่าความไม่เป็นธรรมของเจ้าหน้าที่ภายใต้หลักคิดที่ว่าการที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อเอกชนซึ่งเป็นบุคคลภายนอก จากการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่มีได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวแต่เป็นการกระทำเพื่อส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ หากปล่อยให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายต่อบุคคลภายนอกหรือต่อหน่วยงานของรัฐ ในผลแห่งละเมิดที่ตนได้กระทำไปจากการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานในหน้าที่ของตนเท่าที่ควร เพราะเกรงว่าความรับผิดที่เกิดขึ้นจะตกแก่ตน ส่งผลให้กิจการบริการสาธารณะขาดความต่อเนื่องและหยุดชะงักเกิดความเสียหายต่อสาธารณะ พระราชบัญญัติฉบับนี้วางหลักการสำคัญเพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่และคุ้มครองผู้เสียหายจากการกระทำละเมิด โดยให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายจะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัด แต่หากเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกหรือต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีใช้จากการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดในการกระทำละเมิดเป็นการส่วนตัวตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด ซึ่งผู้เสียหายต้องฟ้องเจ้าหน้าที่โดยไม่อาจฟ้องหน่วยงานของรัฐได้

หากการละเมิดนั้นเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายคน ไม่ว่าจะป็นกรณีเจ้าหน้าที่แต่ละคนร่วมกันกระทำละเมิดขึ้น หรือในกรณีเจ้าหน้าที่แต่ละคนมิได้ร่วมกันกระทำละเมิดแต่การกระทำของเจ้าหน้าที่แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการละเมิดขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ซึ่งหมายความว่าเจ้าหน้าที่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง ต้องร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้เสียหายหรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณีจนเต็มจำนวนความเสียหาย ถ้าไม่สามารถเรียกให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งหรือหลายคนชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ คนที่เหลือก็ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

จนเต็มจำนวน ซึ่งแนวความคิดในการกำหนดความรับผิดในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดเช่นว่านี้ เมื่อมีการนำคดีขึ้นสู่ศาล ศาลจะใช้หลักตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด (มาตรา ๔๒๐ – ๔๕๒) มาใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดี แต่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ต้องการให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่น ซึ่งมุ่งหมายแต่เพียงจะให้ได้รับเงินครบ โดยไม่ได้คำนึงถึงความเป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กล่าวคือ เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตน ซึ่งเกิดจากกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕ กรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกในการปฏิบัติหน้าที่ บัญญัติว่า “หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรงแต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้” เช่น เจ้าหน้าที่ขับรถของทางราชการไปติดต่องานในราชการแล้วไปชนรถของเอกชนจนเสียหาย หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไล่จับคนร้ายเกิดยิงต่อสู้กัน เจ้าหน้าที่ตำรวจยิงพลาดไปถูกประชาชนได้รับบาดเจ็บ ในกรณีเช่นนี้ หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัดอยู่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในผลแห่งละเมิดนั้น และผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้เท่านั้น จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ หรือแม้แต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่นั้นไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ผู้เสียหายก็จะฟ้องเจ้าหน้าที่นั้นโดยตรงไม่ได้จะต้องฟ้องกระทรวงการคลังแทน

ส่วนกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกที่มีได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ ว่า “ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้” ซึ่งศาสตราจารย์ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์ ได้ให้คำอธิบายบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ว่าถ้าการละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีได้อยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ได้ไปทะเลาะวิวาทกับแม่ค้า แล้วทำร้ายร่างกายแม่ค้าก็ถือว่าเป็นการกระทำส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น เพราะเจ้าหน้าที่นอกเวลาการปฏิบัติงาน ก็เป็นเอกชนธรรมดาคนหนึ่ง^๑

มาตรา ๗ ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียกเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่ถูกฟ้องมิใช่ผู้ต้องรับผิดชอบให้ขยายอายุความฟ้องร้องผู้ที่ต้องรับผิดชอบซึ่งมิได้ถูกเรียกเข้ามาในคดีออกไปถึงหกเดือนนับแต่วันที่คำพิพากษานั้นถึงที่สุด

สำหรับสัดส่วนแห่งความรับผิดหรือการไล่เบี้ยของหน่วยงานพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

^๑ชาญชัย แสวงศักดิ์, คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิด, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๔), หน้า ๘๔.

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

๒.๒ กฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกหรือหน่วยงานของรัฐก็ตาม เป็นการพิจารณาทางปกครองของเจ้าหน้าที่ เพื่อจัดให้มีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นนำเงินมาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยความรับผิดอาจจะมีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ และต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งการพิจารณาค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้และการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในส่วนที่เกินจากที่ศาลกำหนด มีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๒.๑ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนสำหรับการดำเนินงานทางปกครอง และความหมายของคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ให้คำนิยามของคำว่า “คำสั่งทางปกครอง” ไว้ดังนี้

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

สาระสำคัญของ “คำสั่งทางปกครอง” ศาสตราจารย์ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์ ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับ “คำสั่งทางปกครอง” ไว้ว่าในทางทฤษฎี คำสั่งทางปกครองจะมีสาระสำคัญอยู่ ๕ ประการ คือ

๑) เป็นการกระทำโดยเจ้าหน้าที่

๒) เป็นการใช้อำนาจรัฐ โดยจะต้องเป็นการใช้อำนาจรัฐตามกฎหมายซึ่งเป็นอำนาจทางปกครอง เป็นการใช้อำนาจฝ่ายเดียวบังคับกับเอกชน โดยที่เอกชนมิได้ยินยอมด้วย

๓) เป็นการกำหนดสภาพทางกฎหมาย ที่ต้องมุ่งประสงค์ให้กำหนดผลทางกฎหมายอันเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น ออกใบอนุญาตให้ตั้งโรงงานหรือออกคำสั่งรื้อถอนอาคาร หรือออกคำสั่งอนุญาตให้ตั้งโรงฆ่าสัตว์

๔) เกิดผลเฉพาะกรณี จะต้องกระทำโดยมุ่งกำหนดสภาพทางกฎหมายที่เป็นอยู่ในกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร หรือออกใบอนุญาตให้เคลื่อนย้ายสัตว์

๕) มีผลภายนอกโดยตรง^๒

การมีคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลนั้น ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดถึงคำสั่งทางปกครองที่เป็นหนังสือ ต้องจัดให้มีเหตุผลในการออกคำสั่งและการอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครอง เพื่อให้คู่กรณีสามารถทราบได้ว่าตนได้รับการปฏิบัติโดยถูกต้องหรือไม่ และเป็นประโยชน์แก่การควบคุมทางกฎหมายโดยการพิจารณาทบทวนในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง จากผู้บังคับบัญชา คณะกรรมการอุทธรณ์ หรือองค์กรวินิจฉัยคดีปกครอง เป็นการบังคับให้เจ้าหน้าที่ระมัดระวังในการทำคำสั่ง ดังบัญญัติไว้

มาตรา ๑๒ คำสั่งทางปกครองจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น

มาตรา ๓๗ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยืนยันคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือ ต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

(๒) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง

(๓) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

นายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้คำสั่งทางปกครองกรณีหนึ่งกรณีใดต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งนั้นเอง หรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่งนั้นก็ได้

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น

(๒) เหตุผลนั้นเป็นที่รู้จักอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องระบุอีก

(๓) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตามมาตรา ๓๒

(๔) เป็นการออกคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาหรือเป็นกรณีเร่งด่วนแต่ต้องให้เหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรในเวลาอันควรหากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งนั้นร้องขอ

มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุงกรณีที่สามารถอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้ง เริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำสั่งทางปกครอง

^๒ชาญชัย แสวงศักดิ์, คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๕๔), หน้า ๓๗-๓๘.

“การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง” ศรัณยู โปธิรัชตางกูร ได้ให้คำอธิบายในเรื่องนี้ไว้ว่าในกรณีที่ถูกกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้คำสั่งทางปกครองใดมีขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้เช่นใด คู่กรณีก็ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กฎหมายเฉพาะนั้นบัญญัติไว้ ส่วนคำสั่งทางปกครองที่ไม่มีบทบัญญัติในกฎหมายเฉพาะกำหนดเรื่องขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ก็ย่อมถูกบังคับให้ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและระยะเวลาตามพระราชบัญญัตินี้ มิฉะนั้นคู่กรณีจะไม่สามารถนำคดีไปสู่การพิจารณาขององค์การวินิจฉัยคดีปกครอง^๓

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรีและไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้น โดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

สำหรับผู้ที่มิอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๒ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๔) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า^๔

ในเรื่องอำนาจการพิจารณาอุทธรณ์นี้มีข้อสังเกตว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือไว้ว่า ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลังด้วย ตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๘๐๑/๒๕๔๗ ซึ่งความเห็นดังกล่าวนี้เข้าใจว่า เนื่องจากศาลปกครองสูงสุดได้มีมติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ครั้งที่ ๒๒/๒๕๔๖ กำหนดให้ คดีที่เจ้าหน้าที่ผู้ถูกออกคำสั่งตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะมาฟ้องเพิกถอนตามมาตรา ๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ต้องอุทธรณ์คำสั่งก่อน ดังนั้น เพื่อเป็นการควบคุมดุลพินิจของส่วนราชการ และไม่ให้การตรวจสอบของกระทรวงการคลังเป็นอันต้องสิ้นผลไปโดยปริยาย คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงจำเป็นต้องตีความวินิจฉัยให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ ทั้งที่ก่อนหน้านั้นคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นไว้แล้วว่าเจ้าหน้าที่ผู้ถูกออกคำสั่งไม่จำเป็นต้องอุทธรณ์คำสั่งที่หน่วยงานเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยสามารถนำคดีฟ้องศาลเพื่อเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้เลย ซึ่งจากข้อหารือดังกล่าวจะเห็นได้ว่าในกรณีที่กระทรวงการคลังแจ้งผลการตรวจสอบสำนวนให้แก่ส่วนราชการทราบแล้ว และหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นได้ออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว และเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งก็ตาม ในทางปฏิบัติอาจไม่มีกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาอุทธรณ์จะเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์นั้นได้ เพราะกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ก็จะเป็นกรณีที่เป็นการแตกต่างกับความเห็นของกระทรวงการคลัง^๕

^๓ ชาญชัย แสงศักดิ์, อ่างแล้ว, หน้า ๒๓๓

^๔ ชาญชัย แสงศักดิ์, อ่างแล้ว, หน้า ๓๗๐.

^๕ กรมบัญชีกลาง, คู่มือการปฏิบัติงานด้านความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖), (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๖), หน้า ๘๕-๘๖.

๒.๒.๒ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชำระเงินให้แก่หน่วยงานของรัฐ กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดอันเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่นั้นชำระเงินค่าสินไหมทดแทนภายในเวลาที่กำหนดได้โดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งพระราชบัญญัตินี้บัญญัติว่า มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

กรณีการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ แล้วเกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าเสียหายหรือเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐโดยตรง ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย หรือหน่วยงานของรัฐที่เสียหายแล้ว มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินภายในเวลาที่กำหนด ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งดังกล่าวเป็น “คำสั่งทางปกครอง” หากถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระเงินโดยถูกต้องครบถ้วน หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ ในกรณีที่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า การเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้บังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินในกรณีดังกล่าวจึงไม่ใช่ “คำสั่งทางปกครอง” และหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ยอมชำระเงิน หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล^๖

๒.๒.๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้รับรายงานสรุปผลการสอบสวนแล้ว ต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการว่า มีเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใด แล้วรายงานให้กระทรวงการคลังพร้อมส่งสำนวนการสอบสวนไปเพื่อประกอบการพิจารณาภายใน ๗ วัน หรือเป็นกรณีที่ต้องรวบรวมรายงานให้กระทรวงการคลังทราบทุกกระยะ ๓ เดือน โดยยังไม่ต้องแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแล หรือผู้ควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายตามวรรคหนึ่งสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทน หรือฟ้องคดีต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้แต่งตั้งแจ้งคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทราบ

^๖ ชาญชัย แสงวงศ์, อ่างแล้ว, หน้า ๔๔.

ข้อ ๑๙ การแจ้งคำสั่งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ ให้แจ้งด้วยว่าผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาลได้พร้อมกับแจ้งกำหนดอายุความร้องทุกข์และอายุความฟ้องคดีต่อศาลให้ทราบด้วย

เมื่อกระทรวงการคลังแจ้งผลการพิจารณา ผู้แต่งตั้งต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ต้องรับผิดชอบ โดยแจ้งด้วยว่าผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์และกำหนดระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่ง เนื่องจากคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หากเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดเห็นว่า หน่วยงานของรัฐใช้อำนาจออกคำสั่งเรียกให้ใช้เงินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างเช่นเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่จงใจหรือกระทำโดยประมาทธรรมดา หรือเห็นว่าต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่จำนวนที่ชดใช้ควรน้อยกว่าจำนวนที่หน่วยงานของรัฐได้ออกคำสั่ง เพราะการกระทำละเมิดกรณีที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความผิด หรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมด้วย เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดจะต้องดำเนินการอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ซึ่งเป็นการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองก่อนตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว หากเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดยังเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

๒.๒.๔ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติเกี่ยวกับเขตอำนาจศาล โดยศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง บัญญัติไว้ในมาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้นหรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติไว้ใน

มาตรา ๔๒ ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือ

เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองหรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำสั่งบังคับ ตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและ วิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายใน เวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด

หากเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดได้รับคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่ง และได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์วินิจฉัยแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดยังเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในอายุความตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

สำหรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีปกครอง และการขยายระยะเวลาในการฟ้องคดี พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า

มาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุ แห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทาง ปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจาก หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๐ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและ ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า ตนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งให้ผู้นั้น ดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีนี้ให้ระยะเวลาสำหรับ ยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่ นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว

ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้อำนาจ ศาลปกครองไว้ในมาตรา ๗๒ ว่า ในการพิพากษาคดี ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำสั่งบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งหรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)

(๒) สั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลย ต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

(๓) สั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยจะ กำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ ไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดของ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการฟ้องเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๔) สั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีการฟ้องให้ศาล มีคำพิพากษาแสดงความเป็นอยู่ของสิทธิหรือหน้าที่นั้น

(๕) สั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

ในการมีคำสั่งปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง (๑) ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่งได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนกฎ ให้มีการประกาศผลแห่งคำพิพากษาดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และให้การประกาศดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนกฎนั้น

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งให้ผู้ใดชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินตามคำพิพากษาถ้าผู้นั้นไม่ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน ศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง (๕) หรือตามวรรคสี่ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิพากษาคดี ให้ศาลปกครองมีคำสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือแต่บางส่วนตามส่วนของการชนะคดี

หากคู่กรณีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี คู่กรณีย่อมมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น โดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ได้แก่

มาตรา ๗๓ การคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้ามิได้ยื่นอุทธรณ์ตามกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันถึงที่สุด

คำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึง คำสั่งเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลหรือคำสั่งอื่นใดที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาด

ในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคำอุทธรณ์ใดมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลปกครองสูงสุดจะสั่งไม่รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาก็ได้

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดให้เป็นที่ที่สุด

๒.๒.๕ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดี หรือชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์คดีปกครอง เพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ ๑ คดีปกครองที่มีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินไม่เกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เว้นแต่คดีปกครองที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๓) และศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ไม่ว่าจะมิพนักงานอัยการเป็นผู้ว่าคดีหรือไม่ก็ตาม กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการเจ้าของคดี โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

ข้อ ๒ คดีปกครองที่มีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินเกินกว่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เว้นแต่คดีปกครองที่เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๓) และ ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดี หรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ไม่ว่าจะมิพนักงานอัยการเป็นผู้ว่าคดีหรือไม่ก็ตาม หากส่วนราชการเจ้าของคดีเห็นควรอุทธรณ์ ให้ส่วนราชการเจ้าของ

คดีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ทั้งนี้โดยให้คำวินิจฉัยถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

ในกรณีที่ส่วนราชการเจ้าของคดีเห็นว่าคดีไม่ควรอุทธรณ์ ให้ดำเนินการอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดไปก่อน เนื่องจากเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์ แล้วจึงส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยเร็ว โดยให้ส่งเอกสารและแจ้งข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ดังนี้

๑) สำเนาคำฟ้อง คำให้การแก้คำฟ้อง ประเด็นที่อุทธรณ์

๒) สำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น

๓) ความเห็นของส่วนราชการเจ้าของคดี

๔) ความเห็นของพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย (หากมีพนักงานอัยการเป็นผู้ว่าคดี)

ข้อ ๓ คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และเป็นไปตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ฉบับลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งกระทรวงการคลังมอบให้เป็นดุลพินิจของส่วนราชการ ในการวินิจฉัยสั่งการ หากมีการดำเนินคดีในศาลปกครอง กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการเจ้าของคดี โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา

สำหรับคดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดที่ส่วนราชการมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง หากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดไปก่อนแล้วจึงแจ้งเรื่องให้กระทรวงการคลังทราบต่อไป

๔. คดีปกครองที่ไม่มีคำขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน เช่น คดีที่เกี่ยวกับสถานะของบุคคล เป็นต้น กรณีจะอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดหรือไม่ เป็นอำนาจของส่วนราชการเจ้าของคดี โดยไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังพิจารณา

กรณีแม้ศาลปกครองจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนก็ตาม เจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็อาจจะยังไม่หลุดพ้นความรับผิดต่อหน่วยงานของรัฐได้ โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาถึงเหตุผลในคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง ดังนี้

๑. หากศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งโดยพิจารณาเนื้อหาสาระของคำสั่งแล้วเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด เพราะไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรณีเช่นนี้ย่อมถือว่าศาลวินิจฉัยแล้วว่าหน่วยงานของรัฐไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

๒. หากศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งโดยเหตุอื่น เช่นผู้ออกคำสั่งไม่มีอำนาจ หรือเป็นคำสั่งที่ไม่ได้กระทำตามรูปแบบหรือขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ ในกรณีเช่นนี้เจ้าหน้าที่ย่อมยังไม่หลุดพ้นจากความรับผิด^๗

๒.๒.๖ พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒

การพิจารณาการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการขับรถยนต์ของหน่วยงานของรัฐ ระหว่างเดินทางไปปฏิบัติราชการได้เกิดอุบัติเหตุชนท้ายรถยนต์ของบุคคลภายนอก ทำให้รถยนต์ของทางราชการ และรถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย มีหลักกฎหมายเกี่ยวกับการขับรถยนต์ที่ใช้ประกอบการพิจารณาทางปกครอง คือ ตามพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่บัญญัติว่า

^๗ กรมบัญชีกลาง, อ้างแล้ว, หน้า ๘๖- ๘๗.

มาตรา ๔๐ ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้ โดยปลอดภัย ในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ
ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถขึ้นสะพานหรือทางลาดชันต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้รถถอยหลังไปโดนรถคันอื่น

๒.๓ หลักเกณฑ์การกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิด

๒.๓.๑ การแบ่งส่วนความรับผิดระหว่างเจ้าหน้าที่กับหน่วยงานของรัฐ

๑. การคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณี
มาตรา ๘ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า “สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้”

ศาสตราจารย์ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์ ได้ให้คำอธิบายบทบัญญัติข้างต้นว่า เป็นการกำหนดว่าการไล่เบี่ยเอาแก่เจ้าหน้าที่นั้นจะไล่เบี่ยอย่างไร ให้คำนึงถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีประกอบด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ได้ทำให้เกิดความเสียหายขึ้นเป็นเงิน ๑๐๐ ล้านบาท เจ้าหน้าที่ยอมไม่มีเงินที่จะชดใช้เต็มจำนวนของความเสียหายได้อย่างแน่นอน จึงต้องพิจารณาว่าหน่วยงานของรัฐจะไล่เบี่ยเอาแก่เจ้าหน้าที่เพียงใด เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่^๔

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ ๑๔๗/๒๕๕๐ การที่นักรการภารโรงอยู่เวรเฝ้าอาคาร โดยไม่ใช้ความระมัดระวังในการดูแลรักษาทรัพย์สินของทางราชการดังเช่นวิญญูชนพึงกระทำ จนเป็นเหตุให้คนร้ายลักเอาเครื่องคอมพิวเตอร์ไปจำนวน ๒๙ ตัว อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แต่โดยที่นักรการภารโรงมิได้มีหน้าที่โดยตรงในการรักษาความปลอดภัย ทั้งที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูง แต่ได้ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการตามปกติมาอยู่เวรโดยไม่มีผู้ตรวจและไม่มีระเบียบข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาเวรยาม ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณี รวมทั้งความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐแล้ว การที่มหาวิทยาลัยให้นักการภารโรงรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ในอัตราร้อยละ ๒๐ ของความเสียหายหลังจากหักค่าเสื่อมราคาแล้ว จึงเป็นการเหมาะสมและชอบด้วยกฎหมาย

๒. การคำนึงถึงความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบดำเนินงานส่วนรวม
มาตรา ๘ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า “ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย”

การคำนึงถึงความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบดำเนินงานส่วนรวม ศาสตราจารย์ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์ ได้ให้คำอธิบายบทบัญญัติข้างต้นว่า ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ อย่างเช่น เจ้าหน้าที่เอาจานของทางราชการไปใช้เป็นการส่วนตัว แล้วเกิดอุบัติเหตุทำความเสียหายให้แก่เอกชนเพราะเบรคของรถคันดังกล่าวไม่ทำงาน เนื่องจากหน่วยงานของรัฐบกพร่องมิได้จัดให้มีการบำรุงรักษารถดังกล่าวให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตามปกติ หรือถ้าการละเมิดเกิดจากระบบการดำเนินงานส่วนรวม เช่น ระบบคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการบกพร่อง ทำให้ได้คนที่ไม่ดีเข้ามารับราชการ หรือระบบการฝึกงานของเจ้าหน้าที่บกพร่องโดยส่งเจ้าหน้าที่ใหม่ไปปฏิบัติงานเลย โดยยังมีได้จัดให้

^๔ ชาญชัย แสงวงศ์ศักดิ์, คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิด, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๔), หน้า ๙๐.

มีการฝึกงานอย่างเพียงพอที่จะทำงานได้หรือระบบการจัดเก็บเคมีวัตถุของทางราชการบกพร่อง ไม่มีการแยกแยะให้ชัดเจน ทำให้มีการหยิบเคมีวัตถุที่อันตรายไปใช้งานผิดประเภท เป็นต้น ในกรณีดังกล่าวข้างต้นก็ต้องหักส่วนแห่งความรับผิดชอบหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐออกด้วย โดยต้องพิจารณาว่าการละเมิดเกิดจากส่วนใดมากกว่ากัน เป็นสัดส่วนเท่าใด^๙

คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคสองและวรรคสามไว้เป็นแนวทาง สำหรับการกำหนดหลักเกณฑ์การลดหย่อนหรือการหักส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่นั้น ไม่อาจกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปได้ เพราะการพิจารณาลดหย่อนหรือหักส่วนความรับผิดชอบให้แก่เจ้าหน้าที่ในความเสียหายเรื่องใดเป็นดุลพินิจของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณีๆ ไป^{๑๐}

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๘-๓๓๙/๒๕๔๙ นาย ก. เป็นกรรมการตรวจการจ้าง ได้ลงชื่อตรวจรับสินค้าโดยไม่ได้ตรวจสินค้าจริง จึงเป็นการกระทำโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่เนื่องจากนาย ก. ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เวรรักษาการณ์ประตูเรือนจำ ซึ่งถือเป็นภารกิจที่สำคัญไม่อาจละทิ้งหน้าที่ไปปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นได้ และได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจรับสินค้าอีกหน้าที่หนึ่งไปพร้อมกัน แม้ว่านาย ก. จะไม่ได้หักทวงขอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาทบทวนคำสั่งให้ทำหน้าที่คณะกรรมการตรวจรับสินค้าก็ตาม แต่ก็ต้องถือว่าความเสียหายที่นาย ก. ลงชื่อตรวจรับสินค้าโดยไม่ได้ตรวจสินค้าจริง เป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ความเสียหายส่วนนี้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องของระบบงานของทางราชการด้วย จึงให้หักส่วนความรับผิดชอบอันเกิดจากระบบงานดังกล่าวออกร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย

๓. กรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน

นายอนุชา ฮุนสวัสดิกุล อธิบายว่า ในกรณีที่การกระทำละเมิดมีผู้ต้องรับผิดชอบร่วมกันหลายคน การแบ่งส่วนความรับผิดชอบในระหว่างผู้ทำละเมิดด้วยกัน พิจารณาได้ดังนี้

๑) พิจารณาตามส่วนของการกระทำ ผู้ใดมีส่วนในการทำละเมิดมากกว่าก็ย่อมต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนมากกว่า หากมีส่วนในการทำละเมิดเท่ากันก็ย่อมต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามส่วนเท่ากันด้วย

๒) กรณีผู้เสียหายมีส่วนในการทำละเมิดปะปนอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง

๔. การไม่นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ^{๑๑}

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๒/๒๕๕๐ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (กระทรวงการคลัง) ได้แบ่งส่วนความรับผิดชอบโดยให้นาย ด. หัวหน้างานบัญชีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๖๐ เนื่องจากเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นที่ใกล้ชิดกับผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งหมดมากกว่า และให้ผู้ฟ้องคดี (สรรพากรอำเภอ) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสำนักงานรับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายทั้งหมด เห็นว่าการละเมิดในคดีนี้ไม่ใช่เกิดจากผู้ฟ้องคดีและนาย ด. จึงใจกระทำละเมิด อันจะถือว่าร่วมกันกระทำละเมิด หากแต่เป็นเรื่องต่างคนต่างทำละเมิด จึงต้องรับผิดชอบในผลละเมิดเฉพาะส่วนที่ตนได้กระทำลง ซึ่งตามมาตรา ๘ วรรคสี่ มิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แบ่งส่วนความรับผิดชอบระหว่างผู้ฟ้องคดีและนาย ด. ในอัตราร้อยละ ๔๐ และร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายทั้งหมด การแบ่งส่วนความรับผิดชอบในอัตราส่วนดังกล่าวเหมาะสมแล้ว

^๙ ชาญชัย แสงศักดิ์, อ้างแล้ว, หน้า ๙๒.

^{๑๐} ชาญชัย แสงศักดิ์, อ้างแล้ว, หน้า ๙๔.

^{๑๑} ชาญชัย แสงศักดิ์, อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๘.

๒.๓.๒ การกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กระทรวงการคลังได้กำหนดแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีบรรทัดฐานในการกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ให้เป็นแนวทางเดียวกันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน ในการเรียกค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหาย โดยให้พิจารณาถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม พิจารณาถึงความผิดและความบกพร่อง ของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบดำเนินงานส่วนรวม ความรับผิดชอบ และพฤติการณ์แห่งกรณีให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย

การเรียกค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ แบ่งตามลักษณะของความเสียหายและกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกลุ่มหรือแต่ละราย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพิจารณาสำนวนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีความเสียหายที่มีสาเหตุมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

๑.๑ กรณีการจัดจ้าง/จัดซื้อ ราคาแพง

๑.๑.๑ วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้างไม่ถูกต้อง

- กรณีผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้

คณะกรรมการพิจารณาผลฯ ร้อยละ ๖๐ ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น - กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐

- กรณีไม่ผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้

คณะกรรมการพิจารณาผลฯ ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น - กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐

- กรณีไม่ผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น - กลาง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้ คณะกรรมการพิจารณาผลฯ ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๔๐

๑.๑.๒ กำหนดราคากลางสูงกว่าความเป็นจริง

ก. ใช้ค่า Factor F/ราคาวัสดุไม่ถูกต้อง

- กรณีผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้ คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ ๗๐ ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๑๕ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น - กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๕

- กรณีไม่ผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้ คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ ๗๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นกลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐

- กรณีไม่ผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชาชั้น - กลาง แบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบ ดังนี้ คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ ๗๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๓๐

ข. คำนวณปริมาณงานผิดพลาด คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ร้อยละ ๑๐๐

๑.๑.๓ ไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุดที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด

- วิธีสอบราคา แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ คณะกรรมการเปิดซอง ร้อยละ ๖๐ ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๑๕ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น - กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๕ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐

- วิธีประกวดราคา แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ คณะกรรมการพิจารณาผล ร้อยละ ๖๐ ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๑๕ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น - กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๕ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐

ทั้งนี้ หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงานทักท้วงแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจสั่งผู้อนุมัติให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบร้อยละ ๔๐ (เจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิดชอบ)

๑.๒ กรณีการตรวจการจ้าง/ตรวจรับไม่ถูกต้อง

๑.๒.๑ การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ

- กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า ผู้บังคับบัญชามีเหตุที่น่าเชื่อว่า ควรจะารู้ถึงการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ คณะกรรมการตรวจการจ้าง ร้อยละ ๓๐ ผู้ควบคุมงาน (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๕๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น - กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐

- กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการผู้บังคับบัญชาไม่ต้องรับผิดชอบ แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ คณะกรรมการตรวจการจ้าง ร้อยละ ๔๐ ผู้ควบคุมงาน (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๖๐

๑.๒.๒ ส่งของไม่ตรงตามสัญญา

- กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชามีเหตุที่น่าเชื่อว่า ควรจะรู้ถึงการส่งของไม่ตรงตามสัญญา แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ คณะกรรมการตรวจการรับ ร้อยละ ๖๐ ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น - กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐

- กรณีเจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการส่งของไม่ตรงตามสัญญาจึงไม่ต้องรับผิดชอบ โดยให้คณะกรรมการตรวจรับ รับผิดชอบร้อยละ ๑๐๐

๑.๓ กรณีไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า

- กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า เจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุที่น่าเชื่อว่า ควรจะรู้ถึงการส่งมอบงาน/ของล่าช้า แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ คณะกรรมการตรวจการจ้าง/รับ ร้อยละ ๗๐ ฝ่ายพัสดุ (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น) ร้อยละ ๑๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น - กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐

- กรณีเจ้าหน้าที่พัสดุ/ผู้บังคับบัญชาไม่อาจทราบข้อเท็จจริงได้ว่าการส่งมอบงาน/ของล่าช้า จึงไม่ต้องรับผิดชอบ เช่น คณะกรรมการตรวจการจ้าง/รับ ปกปิดไม่แจ้งให้ทราบ ลงนามตรวจรับ - ย้อนหลัง เป็นต้น โดยให้คณะกรรมการตรวจการจ้าง/รับ รับผิดชอบร้อยละ ๑๐๐

๑.๔ กรณีการใช้เงินผิดระเบียบ

๑.๔.๑ ไม่นำเงินรายได้เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้องแต่นำไปใช้โดยผิดระเบียบ

- กรณีเป็นเรื่องที่ผู้เสนอและผู้บังคับบัญชาปฏิบัติผิดหลักการการเงินการคลัง แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น - กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๓๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๕๐

- กรณีผู้อนุมัติใช้อำนาจสั่งการและเป็นผู้อนุมัติ ให้รับผิดชอบเต็มจำนวน ร้อยละ ๑๐๐ (เจ้าหน้าที่การเงิน/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิดชอบ)

๑.๔.๒ จ่ายเงินเกินสิทธิ/ไม่มีสิทธิ/ผิดระเบียบ

- กรณีมีเงินงบประมาณ/เงินราชการสำหรับใช้จ่ายแล้ว แต่จ่ายผิดระเบียบ หรือจ่ายเกินกว่าสิทธิที่ควรได้รับ แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น – กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐

๒. กรณีความเสียหายมีสาเหตุจากการทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

๒.๑ กรณีรับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว

๒.๑.๑ รับเงินแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน/แก้ไขหรือปลอมใบเสร็จรับเงินแบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐

ข. ผู้เกี่ยวข้อง แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น – กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐

๒.๑.๒ ออกใบเสร็จรับเงินแล้วไม่นำเงินส่ง แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐

ข. ผู้เกี่ยวข้อง

- กรณีคณะกรรมการเก็บรักษาเงินไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ คณะกรรมการเก็บรักษาเงิน ร้อยละ ๖๐ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น – กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๑๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๑๐

- กรณีคณะกรรมการเก็บรักษาเงินปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนถูกต้องตามระเบียบแล้ว จึงไม่ต้องรับผิด โดยแบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น – กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐

๒.๑.๓ ไม่นำเงินฝากคลังหรือธนาคารให้ครบจำนวนตามระเบียบกลับนำไปใช้ส่วนตัว แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐

ข. ผู้เกี่ยวข้อง แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น – กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐

๒.๒ กรณีเบิกจ่ายเงินโดยทุจริต

๒.๒.๑ ไม่มีหลักฐานการจ่าย แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐

ข. ผู้เกี่ยวข้อง แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น – กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐

๒.๒.๒ ทำหลักฐานการจ่ายเท็จ แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐

ข. ผู้เกี่ยวข้อง แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น – กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๔๐ (หากผู้อนุมัติปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแลปล่อยให้มีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้อนุมัติรับผิดด้วย โดยแบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น – กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐)

๒.๒.๓ แก้ไขเอกสารการเบิกจ่าย แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดร้อยละ ๑๐๐

ข. ผู้เกี่ยวข้อง แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น – กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๔๐ (หากผู้อนุมัติปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแลปล่อยให้มี การทุจริตอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบด้วย โดยแบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ร้อยละ ๖๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น – กลาง (ผู้ผ่านงาน) ร้อยละ ๒๐ ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง (ผู้อนุมัติ) ร้อยละ ๒๐)

๒.๒.๔ แก้ไขหรือเติมจำนวนเงินในเช็ค/ใบถอนเงินให้สูงขึ้น แบ่งสัดส่วนความรับผิด ดังนี้

ก. ผู้ทุจริต รับผิดชอบร้อยละ ๑๐๐

ข. ผู้เกี่ยวข้อง กรณีลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เช่น ลงนามไว้ล่วงหน้าโดยยังไม่ได้กรอกจำนวนเงิน เขียนจำนวนเงินโดยเว้นช่องว่างไว้ข้างหน้าไว้ให้เติมได้ ไม่ขีด คร่อมเช็คส่งจ่ายให้เจ้าหน้าที่โดยตรง เป็นต้น ให้ผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน รับผิดชอบร้อยละ ๑๐๐ โดยให้รับผิดชอบ ละส่วนเท่าๆ กัน

อย่างไรก็ตาม ในกรณี ๒.๑ และ ๒.๒ หากหน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายได้รับชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนจากผู้ทุจริตเมื่อนำมารวมกับจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งกระทำโดยประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรงได้ชดใช้ไว้เกินจำนวนความเสียหาย ให้คืนเงินส่วนที่ได้รับชำระไว้เกินให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามสัดส่วนแห่งความรับผิดและที่ได้ชำระไว้ของแต่ละคนต่อไป

๓. กรณีความเสียหายมีสาเหตุจากอุบัติเหตุ

๓.๑ ผ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร

- กรณีพนักงานขับรถกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและฝ่าฝืน กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง ให้พนักงานขับรถรับผิดชอบร้อยละ ๑๐๐

๓.๒ ผ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและมีปัจจัยภายนอกประกอบด้วย

- กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ ขับรถมิได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถ ไม่ชำนาญเส้นทาง สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานขับรถพยาบาลต้องรับนำ ผู้ได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น ให้พนักงานขับรถรับผิดชอบร้อยละ ๗๕

๓.๓ ผ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและคู่กรณีมีส่วนประมาทร่วมอยู่ด้วย

- ให้พนักงานขับรถรับผิดชอบร้อยละ ๕๐

๓.๔ กรณีที่มีการนำยานพาหนะของทางพาหนะของทางราชการ ไปใช้ในกิจการส่วนตัวหรือ เดินทางออกนอกเส้นทางจากที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบ ในความเสียหายที่เกิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เต็มจำนวนความเสียหาย กล่าวคือ ร้อยละ ๑๐๐

การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาโดยคำนึงถึง ระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องใช้สิทธิเรียกให้ใช้ เต็มจำนวนความเสียหาย ตามมาตรา ๘ วรรค ๒ และถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดความบกพร่องของ หน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วยตามมาตรา ๘ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วจึงนำความเสียหาย ที่สัดส่วน และ/หรือ หักส่วนแล้วมาพิจารณาความรับผิดให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่แต่ละราย โดยใช้แนวทางการกำหนดสัดส่วนดังกล่าวประกอบการพิจารณา

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นี้เป็นเพียงแนวทาง ประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าวให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายดังกล่าวก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าว มาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม

๒. กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างไปจากแนวทางดังกล่าวให้ปรับเปลี่ยนสัดส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม

๓. กรณีมีลักษณะความเสียหาย นอกเหนือจากแนวทางดังกล่าว ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม^{๑๒}

๒.๓.๓ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหาย กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔

กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสังกัดหน่วยงานของรัฐ ตามข้อ ๓๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกจากการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๒ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นการละเมิดต่อผู้เสียหาย เมื่อหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอได้ดำเนินการตามขั้นตอนในหมวด ๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว หากเห็นว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใด ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณากำหนดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน แก่ร่างกายหรือชีวิตตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สิน ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่เงินให้ใช้เป็นเงินตามจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สินอื่นให้ใช้ราคาสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว หรือใช้ค่าซ่อมเพื่อให้ทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยมีหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายของทรัพย์สินที่เสียหาย ค่าซ่อมตามใบเสร็จรับเงินของบริษัท ห้าง หรือร้านที่ทำการซ่อม และใบกำกับภาษี เป็นต้น

^{๑๒}กรมบัญชีกลาง, อ้างแล้ว, หน้า ๑๑๔- ๑๑๙.

ให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด มีหน้าที่ในการพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายหรือสูญหายแก่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ตามความเหมาะสมและเป็นธรรม แล้วนำเสนอให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐผู้แต่งตั้งพิจารณาสั่งการต่อไป

การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินเพื่อให้ได้ราคาทรัพย์สินสุทธิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่กระทรวงการคลังกำหนด ในการเรียกให้ผู้ทำละเมิดชดใช้ความเสียหายให้แก่ทางราชการโดยอนุโลม

ข้อ ๔ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิต ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียหายต้องเสียไปเป็นค่ารักษาพยาบาล ให้ชดใช้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาทต่อผู้เสียหายหนึ่งราย โดยมีใบเสร็จรับเงินของสถานพยาบาลมาแสดงเป็นหลักฐาน

(๒) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างเจ็บป่วย

ก. กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ไม่แน่นอนหรือไม่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยต้องขาดประโยชน์การทำมาหาได้ไป ให้ชดใช้ความเสียหายตามช่วงเวลาที่ยุ่เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ โดยคำนวณตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน ตามเขตจังหวัดซึ่งเป็นภูมิลำเนาของผู้เสียหาย ณ วันที่ได้รับความเสียหาย ไม่เกินวันละ ๓๐๐ บาท ตามจำนวนวันที่แพทย์มีหนังสือรับรองให้หยุดรักษาตัว แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน ต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

ข. กรณีผู้เสียหายที่มีรายได้ประจำ หากระหว่างเจ็บป่วยไม่สามารถไปทำงานได้ และไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนจากนายจ้าง ให้ชดใช้ความเสียหายตามช่วงเวลาที่ยุ่เสียหายไม่สามารถไปทำงานได้ โดยคำนวณตามอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่นายจ้างหรือหน่วยงานต้นสังกัดจ่ายให้ ณ วันที่ได้รับความเสียหายไม่เกินเดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท ตามจำนวนวันที่แพทย์รับรองให้หยุดรักษาตัวแต่ไม่เกิน ๒ เดือนต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๓) ค่าชดเชยแทนการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของร่างกาย โดยมีหลักฐานทางการแพทย์ว่าผู้เสียหายต้องสูญเสียอวัยวะไปนั้นตกเป็นผู้พิการหรือทุพพลภาพ ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความสำคัญของอวัยวะที่สูญเสียไป โดยให้พิจารณาว่าอวัยวะที่สูญเสียไปนั้น ทำให้เป็นอุปสรรคหรือเสียความสามารถในการทำงานหรือในการประกอบวิชาชีพหรือในการดำรงชีพมากน้อยเพียงใด การพิจารณาว่าอวัยวะส่วนใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ให้เทียบเคียงกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขและอัตราในการจ่ายเงินสงเคราะห์ และกำหนดลักษณะของความพิการทุพพลภาพขนาดหนักจนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพ หรือในการดำรงชีพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัย เนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ.๒๕๔๓ โดยอนุโลม แต่ทั้งนี้ให้จ่ายได้ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อผู้เสียหายหนึ่งราย

(๔) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพ ตามประเพณีทางศาสนาหรือประเพณีแห่งท้องถิ่น ให้ชดใช้ตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

(๕) ค่าขาดไร้อุปการะ ให้พิจารณาว่าทายาทของผู้เสียหายที่ถึงแก่ความตายนั้นต้องเป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากผู้ตาย ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจ่ายให้ทายาทคนละ ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อผู้เสียหายที่เสียชีวิตหนึ่งราย

ข้อ ๕ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามข้อ ๓ และข้อ ๔ จะต้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเจ้าของงบประมาณที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ การพิจารณาให้ความเห็นชอบให้กระทำภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการสอบสวน

ข้อ ๖ ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แจ้งผลการพิจารณา
วินิจฉัยแก่ผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว

กรณีเป็นที่พอใจของผู้ยื่นคำขอให้ดำเนินการตามข้อ ๗ ต่อไป

กรณีผู้ยื่นคำขอยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัย ผู้ยื่นคำขอมีสสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือ
ศาลปกครองที่มีอำนาจพิจารณาคดีภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอได้รับแจ้งผลการวินิจฉัย

ข้อ ๗ การเบิกจ่ายเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้กระทำภายใน ๗ วัน
นับแต่วันที่ผู้ยื่นคำขอตอบรับผลการวินิจฉัยตามข้อ ๖

ข้อ ๘ ค่าสินไหมทดแทนที่เกินกว่าที่กำหนดตามข้อ ๓ และข้อ ๔ หรือค่าสินไหมทดแทน
กรณีอื่นอันพึงมีนอกเหนือจากประกาศนี้ ให้หน่วยงานของรัฐขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นรายกรณี

ข้อ ๙ ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

บทที่ ๓

การพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการดำเนินคดีปกครอง

๓.๑ การพิจารณาทางปกครอง

๓.๑.๑ การพิจารณาเรียกเจ้าหน้าที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

กรณีหน่วยงานของรัฐใช้สิทธิไล่เบียดจากการที่เจ้าหน้าที่กระทำความผิดขึ้นแก่เอกชน และกรณีเจ้าหน้าที่ที่กระทำการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ อันเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นเรื่องละเมิดทางปกครองอาจเกิดได้ ๒ กรณี กล่าวคือ กรณีละเมิดทางปกครองที่ทำให้บุคคลภายนอกเสียหายและกรณีละเมิดทางปกครองที่ทำให้ทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐเสียหาย หน่วยงานของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนภายในระยะเวลาที่กำหนดได้โดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาล โดยก่อนที่จะมีคำสั่งเรียกเจ้าหน้าที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต้องดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เสียก่อน อีกทั้งกำหนดสัดส่วนให้เจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับหน่วยงานของรัฐ สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้ง ๒ กรณีดังกล่าวโดยเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ในการกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ได้กำหนดเอาไว้ตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กรณีที่ผู้ขอรับการประเมินนำมาศึกษานี้ สืบเนื่องมาจากผู้ขอรับการประเมินได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบกรณีที่สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ตามคำสั่งสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี ที่ XX/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๔ กรณีรถยนต์ของทางราชการหมายเลขทะเบียน XXXX กรุงเทพมหานคร เกิดอุบัติเหตุชนกับรถยนต์ของบุคคลภายนอก เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ นาย ข. นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้ขออนุญาตเดินทางไปราชการที่จังหวัดนครปฐม โดยมีนาย ก. นักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด XXXX ขณะปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นพนักงานขับรถยนต์ ระหว่างเดินทางกลับมาถึงบริเวณเกิดเหตุบนสะพานข้ามแยกพญาไท สภาพการจราจรติดขัดมาก นาย ก. ขับรถยนต์ของทางราชการตามคันหน้า และในช่วงขึ้นสะพาน ได้เร่งเครื่องเพื่อส่งกำลังขึ้นสะพานขณะนั้นมีรถยนต์วิ่งอยู่ด้านหน้าหมายเลขทะเบียน XXXX กรุงเทพมหานคร ขับขี่โดยนาย พ. ได้หยุดรถกะทันหันทำให้นาย ก. ต้องหยุดรถกะทันหันเช่นกันและได้ไปชนท้ายรถยนต์คันดังกล่าวได้รับความเสียหาย ซึ่งรถยนต์ของทางราชการคันชนด้านหน้าเสียหายเล็กน้อย ส่วนรถยนต์ของนาย พ. ที่ถูกชนด้านท้ายกันชนและฝากระโปรงท้ายยุบ ไฟท้ายแตก ด้านหน้าไหลไปชนรถยนต์คันหน้าอีกคัน ไฟหน้าแตกและฝากระโปรงรถด้านหน้าเสียหายเล็กน้อย บริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด ได้ประเมินค่าเสียหาย คิดเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท และได้ดำเนินการซ่อมแซมเรียบร้อยแล้ว ตามเอกสารใบเสร็จรับเงิน เลขที่ XXXX ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ส่วนรถยนต์ของทางราชการได้ประเมินค่าซ่อมคิดเป็นเงินประมาณ ๑๑,๒๐๐ บาท คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสรุปผลการสอบสวนว่า การที่รถยนต์ของทางราชการชนกับรถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายครั้งนี้ เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ราชการของนาย ก. ซึ่งเป็นเหตุสุดวิสัยและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำของนาย ก. แต่มิได้เป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ขอรับการประเมินได้ศึกษาข้อเท็จจริงเบื้องต้นประกอบกับข้อกฎหมายว่าด้วยละเมิดเจ้าหน้าที่ จึงได้เสนอความเห็นว่าการกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสรุปผลการสอบสวนว่าทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหายในครั้งนี้

มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ในขณะปฏิบัติหน้าที่ เห็นว่าควรดำเนินการแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามนัยข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อสอบสวนรวบรวม พยานหลักฐาน และเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้ โดยร่าง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเสนออธิบดีกรมปศุสัตว์พิจารณาลงนามคำสั่ง และหนังสือถึงสำนักพัฒนาการปศุสัตว์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อแจ้งคำสั่งให้ประธานคณะกรรมการทราบ โดยผู้ขอรับการประเมินเป็นกรรมการและเลขานุการ เมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ได้เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาให้ถ้อยคำและบันทึกการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เรียบร้อยแล้ว ผู้ขอรับการประเมินได้สรุปสำนวนการสอบสวนให้ประธานและกรรมการร่วมกันพิจารณาและมีความเห็น ว่า นาย ก. มิได้ใช้ความระมัดระวังในการขับซึ่รถยนต์ของทางราชการตามวิสัยและพฤติการณ์ ซึ่งอาจใช้ ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ เนื่องจากเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าเป็นระยะ น้อยเกินไปจึงไม่สามารถหยุดรถยนต์ได้ แต่การกระทำดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความจงใจหรือจากการกระทำ โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของนาย ก. ดังนั้น นาย ก. จึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ความเสียหายให้แก่ ทางราชการตามนัยมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยกรมปศุสัตว์ได้เห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการ ในส่วนของความเสียหายเฉพาะรถยนต์ของ ทางราชการคิดเป็นเงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท ทางราชการได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นครั้งนี้ คิดเป็นเงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท

ต่อมา นาย พ. ซึ่งเป็นผู้เสียหายได้มีหนังสือขอให้กรมปศุสัตว์ชดใช้ค่าเสียหายจากการ ช่อมแซมรถยนต์ คิดเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท ซึ่งเป็นการใช้สิทธิตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เรียกให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับ ความเสียหายที่เกิดแก่ตน โดยกรมปศุสัตว์ได้มีคำสั่ง ที่ XXX/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาค่าขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ผู้ขอรับการประเมินเป็นกรรมการและเลขานุการ ของคณะกรรมการชุดดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการสอบสวนเสร็จสิ้นสรุปผลการสอบสวนเสนอกรมปศุสัตว์ ซึ่งได้เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการที่เห็นว่า ควรชดใช้ค่าซ่อมแซมรถยนต์เป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท ให้แก่นาย พ. ผู้เสียหาย โดยผู้ขอรับการประเมินได้ศึกษาหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหม ทดแทน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ตามประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔ ข้อ ๗ กำหนดให้การเบิกจ่ายเงินเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย ให้กระทำ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้เสียหายตอบรับผลการวินิจฉัย จึงเสนออธิบดีกรมปศุสัตว์พิจารณาขออนุมัติเงิน จำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท เพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่นาย พ. เมื่ออธิบดีกรมปศุสัตว์เห็นชอบ อนุมัติเงินแล้ว ผู้ขอรับการประเมินได้แจ้งกองคลังให้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวชดใช้ให้กับนาย พ. พร้อมทั้ง ส่งสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไปให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ตรวจสอบ ตามหลักเกณฑ์หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว. ๑๑๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ กำหนดว่า หากเป็นกรณีที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายเกินกว่า ๔๐,๐๐๐ บาท ให้ส่งสำนวน การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ต่อมากระทรวงการคลัง โดยกรมบัญชีกลางได้แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิด ซึ่งมีความเห็นว่าการที่นาย ก. ขับรถยนต์ ของทางราชการชนท้ายรถยนต์ของนาย พ. ซึ่งอยู่ข้างหน้าช่วงเร่งเครื่องขึ้นสะพานข้ามแยกและไหลไปชน บริเวณท้ายรถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้าอีกคันหนึ่ง เป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหาย คิดเป็นเงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท และรถยนต์ของนาย พ. ได้รับความเสียหาย คิดเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท ซึ่งตามพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔๐ กำหนดว่า “ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ” การที่นาย ก. ขับรถชนท้ายรถคันที่อยู่ข้างหน้าแสดงว่า นาย ก. ได้ขับรถโดยไม่เว้นระยะห่างจากรถคันหน้าในระยะที่ปลอดภัย พฤติการณ์นี้ถือว่านาย ก. ได้กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แต่เนื่องจากนาย ก. มีตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการ โดยมีได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์โดยตรง จึงให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการในอัตราร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงิน ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ซึ่งตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ กำหนดว่า เมื่อกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) พิจารณาเสร็จแล้วให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ผู้ขอรับการประเมินจึงได้เสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์ว่า ควรมีคำสั่งตามผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของกรมบัญชีกลาง และได้ร่างคำสั่งกรมปศุสัตว์ เรื่อง การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิด โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๒ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ เรียกให้นาย ก. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่กรมปศุสัตว์เป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท พร้อมแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อกรมปศุสัตว์ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง และมีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้นาย ก. นำเงินมาชำระให้แก่กรมปศุสัตว์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับหนังสือฉบับนี้ โดยสามารถติดต่อชำระเงินได้ที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด หรือกองคลัง กรมปศุสัตว์ ในวันและเวลาราชการ ทั้งนี้ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ถือว่าท่านผิดนัดชำระหนี้และกรมปศุสัตว์มีความจำเป็นต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๓.๑.๒ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

กรมปศุสัตว์ ได้มีคำสั่งที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เรียกนาย ก.ให้นำเงินมาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการตามผลการพิจารณาของกรมบัญชีกลาง ซึ่งคำสั่งดังกล่าวเป็นการออกคำสั่งตามข้อ ๑๒ ของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น คำสั่งกรมปศุสัตว์ ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับคำสั่งทางปกครองก็คือนาย ก. ที่จะต้องนำเงินมาชำระให้แก่กรมปศุสัตว์ตามที่กำหนดในคำสั่งนั้น แต่นาย ก. ไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาของกรมบัญชีกลางซึ่งเป็นผลทำให้กรมปศุสัตว์มีคำสั่งนี้ นาย ก. จึงได้ทำหนังสือยื่นอุทธรณ์คำสั่งกรมปศุสัตว์ดังกล่าว ซึ่งกรมปศุสัตว์ต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) อันเป็นการที่กรมปศุสัตว์ดำเนินการตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ไม่อาจมีความเห็นเป็นอย่างอื่นได้เพราะถูกจำกัดอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ กล่าวคือเป็นกรณีที่กระทรวงการคลังแจ้งผลการตรวจสอบสำนวนให้แก่ส่วนราชการทราบ และหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นได้ออกคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้วและเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งก็ตาม สำหรับการพิจารณาอุทธรณ์เมื่อกรมปศุสัตว์ไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ก็ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒ (๔) ที่กำหนดให้เป็นอำนาจของปลัดกระทรวงมีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ขอรับการประเมินได้รับมอบหมายให้ดำเนินการพิจารณาหนังสืออุทธรณ์ของนาย ก.

ตรวจดูประเด็นที่นาย ก. โต้แย้งคำสั่งเรียกให้ชำระเงินเพื่อเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของนาย ก. ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) พร้อมทั้งเสนอรายงานไปยังปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้พิจารณาคำอุทธรณ์ดังกล่าว โดยต่อมาสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีความเห็นสอดคล้องกับกรมปศุสัตว์ ผู้ขอรับการประเมินจึงได้เสนออธิบดีกรมปศุสัตว์ทราบ และแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์พร้อมทั้งแจ้งสิทธิตามกฎหมายให้นาย ก. ทราบและนำเงินมาชำระให้กับกรมปศุสัตว์ต่อไป

๓.๒ การดำเนินคดีปกครองกรณีกรมปศุสัตว์เป็นผู้ถูกฟ้องคดี

๓.๒.๑ การส่งเรื่องให้พนักงานอัยการแก้ต่างคดีปกครอง

ศาลปกครองกลาง ได้มีหมายแจ้งคำสั่งเรียกให้ทำคำให้การ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖ ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๑๖/๒๕๕๕ ระหว่างนาย ก. ผู้ฟ้องคดี กับกรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี โดยศาลปกครองกลาง มีคำสั่งให้กรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี จัดทำคำให้การแก้คำฟ้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานจำนวน ๑ ชุด และจัดส่งสำเนาคำให้การและสำเนาพยานหลักฐานอีก ๑ ชุด รวมเป็น ๒ ชุด ยื่นต่อศาลภายใน ๓๐ วัน นับแต่ได้รับคำสั่งศาล โดยคดีนี้ นาย ก. ผู้ฟ้องคดี เห็นว่าการที่กรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี เป็นหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐ ในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมายได้ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งเป็นกรออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งกรมปศุสัตว์ ที่ ๕๒๔ /๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เรื่อง การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิดให้กับทางราชการเป็นจำนวนเงิน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท จนกว่าคดีจะถึงที่สุด ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหากให้คำสั่งดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไป จะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง ทั้งการทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้นไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่การบริการสาธารณะ ทั้งเพื่อไม่ให้เป็นการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อไปในภายหน้า จึงขอศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับไว้

๒. ขอให้เพิกถอนคำสั่งกรมปศุสัตว์ ที่ ๕๒๔ /๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เรื่อง การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิด ซึ่งให้ผู้ฟ้องคดี ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการเป็นจำนวนเงิน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท

สรุปความได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีที่มีคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการเกิดอุบัติเหตุในครั้งนี้เกิดจากการที่นาย พ. ซึ่งขับรถยนต์อยู่ด้านหน้าได้เบรกรถกะทันหัน ทำให้ผู้ฟ้องคดีเบรกรถตามไม่ทันเป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการชนท้ายรถยนต์ของนาย พ. และไหลไปชนท้ายรถยนต์อีกคันซึ่งอยู่ด้านหน้า เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อตามความเห็นของกรมปศุสัตว์ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ความเสียหายให้แก่ทางราชการตามนัยมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ แต่กรมบัญชีกลางเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกึ่งหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องศาลปกครองกลางขอให้เพิกถอนคำสั่งกรมปศุสัตว์ดังกล่าวและขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้น โดยประเด็นหลักผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับการวินิจฉัยถึงความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของกรมบัญชีกลาง อันเป็นมูลเหตุในการฟ้องคดีนี้ ซึ่งตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ กำหนดว่า เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว

ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง กรมปศุสัตว์จึงมีคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๒ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ และมีหนังสือแจ้งให้นาย ก. ทราบและปฏิบัติตามคำสั่งต่อไป ดังนั้น การที่กรมปศุสัตว์มีคำสั่งที่ ๕๒๔ /๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอน วิธีการและหลักเกณฑ์โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ขอรับการประเมินพิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อความเป็นธรรมในการดำเนินคดีเนื่องจากกรมปศุสัตว์ได้พิจารณาทางปกครองแล้วมีความเห็นว่านาย ก. ข้าราชการของทางราชการด้วยความประมาทเป็นเหตุให้ชนท้ายรถยนต์ของนาย พ. ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดที่ไม่ถึงกับเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการ ส่วนกรมบัญชีกลางเห็นว่า นาย ก. กระทำละเมิดด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรมปศุสัตว์จึงไม่อาจพิจารณาให้เหตุผลเพื่อมีความเห็นแตกต่างจากความเห็นเดิมของตนอย่างเหมาะสมในการทำคำให้การต่อสู้คดี ผู้ขอรับการประเมินจึงได้เสนอความเห็นให้ขอความอนุเคราะห์สำนักงานอัยการสูงสุดแก้ต่างคดีให้กับกรมปศุสัตว์ในฐานะเป็นผู้ถูกฟ้องคดีและมอบหมายให้ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้แทนคดี เพื่อประสานงานทางด้านคดีกับพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนจนกว่าคดีจะแล้วเสร็จ ในการนี้ผู้ขอรับการประเมินได้สรุปข้อเท็จจริงทั้งหมดและประเด็นสำคัญพร้อมพยานหลักฐานตามลำดับเหตุการณ์ ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งกรมปศุสัตว์มีคำสั่งเรียกให้นาย ก. ผู้ฟ้องคดี ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับกรมปศุสัตว์และการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว พร้อมร่างหนังสือมอบอำนาจและแจ้งพนักงานอัยการว่าหากเอกสารหลักฐานต่างๆ หรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องประกอบการดำเนินคดียังไม่เพียงพอประการใด โปรดแจ้งให้ผู้แทนคดีทราบโดยตรงเพื่อจะได้ดำเนินการให้ตามประสงค์

๓.๒.๒ ศาลสั่งให้ทำคำให้การเพิ่มเติม

สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๒๗.๖/๐๖๕๖ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ แจ้งมายังกรมปศุสัตว์ว่าศาลปกครองกลางได้ส่งคำสั่งเรียกถึงพนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจให้ทำคำให้การเพิ่มเติมแก้คำคัดค้านคำให้การพร้อมด้วยพยานหลักฐานยื่นต่อศาล ซึ่งพนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจเห็นว่า คดีมีประเด็นตามคำคัดค้านคำให้การที่ควรให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบชี้แจงประกอบการทำคำให้การเพิ่มเติมอีก ผู้ขอรับการประเมินได้ตรวจสอบคำคัดค้านคำให้การแล้วมีประเด็นที่ต้องชี้แจงประกอบการพิจารณาดำเนินการจัดทำคำให้การเพิ่มเติมแก้คำคัดค้านคำให้การ ดังนี้

๑. ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นข้อเท็จจริงที่ยุติแล้วไม่ควรรับฟังคำให้การของนาย พ. ฉบับลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ ที่ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ ๕๗๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ผู้ขอรับการประเมินได้ชี้แจงว่า แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีทรัพย์สินของทางราชการเกิดความเสียหาย หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่า ความเสียหายเกิดจากสาเหตุใด กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานพิจารณาข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้ว มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นการสอบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นเพื่อทราบรายละเอียดว่าความเสียหายเกิดจากสาเหตุใด มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดเกี่ยวข้องบ้างจากรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงข้อเท็จจริงเบื้องต้นปรากฏว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีในการปฏิบัติหน้าที่ กรมปศุสัตว์จึงแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เป็นคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ ๕๗๗/๒๕๕๔ ลงวันที่

๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เพื่อสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นกับทางราชการหรือไม่อย่างไร และจำนวนเท่าใด ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสรุปเสนอกรมปศุสัตว์ จึงเป็นข้อเท็จจริงเบื้องต้นยังไม่เป็นที่ยุติตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างแต่อย่างใด

๒. ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า คงมีแต่รถคันของผู้ฟ้องคดีเพียงคันเดียวเท่านั้นที่ขับเร่งเครื่องยนต์ขึ้นสะพานที่เกิดเหตุตามไปอย่างรวดเร็วจนเกิดอุบัติเหตุดังกล่าวขึ้น ส่วนรถยนต์คันหน้าอีกสองคันที่ขับโดยนาย พ. กับบุคคลอื่นนั้นไม่ได้มีการขับเร่งความเร็วรถยนต์ของตนอย่างใดคงขับขึ้นสะพานตามกันไปตามปกติด้วยความเร็วไม่มาก ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีนำเอาข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำให้การของนาย พ. ผู้เสียหาย ฉบับลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ มารับฟังให้เป็นข้อยุติในคดีนี้ยังไม่ได้ เพราะเป็นเพียงการให้ข้อเท็จจริงไปฝ่ายเดียว อีกทั้งเป็นการให้ข้อเท็จจริงภายหลังวันเกิดเหตุเป็นเวลา ๖ เดือนกว่าแล้ว ย่อมมีการคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง และนาย พ. เป็นผู้มีส่วนได้เสียในเหตุการณ์ อันอาจให้การที่เป็นประโยชน์ของตนเองฝ่ายเดียว ซึ่งต่างจากบันทึกคำให้การของนาย พ. ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ที่ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงในการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น

ผู้ขอรับการประเมินได้ชี้แจงว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด มีอำนาจหน้าที่พิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิด โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล และตรวจสอบเอกสาร วัตถุหรือสถานที่ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งคณะกรรมการได้สอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุในครั้งนี้ ทั้งผู้ฟ้องคดี เจ้าหน้าที่ที่เดินทางไปปฏิบัติราชการกับผู้ฟ้องคดี และนาย พ. เจ้าของรถยนต์ผู้ได้รับความเสียหาย เป็นการให้อีกโอกาสแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม โดยมีหนังสือเชิญให้บุคคลทั้งสามมาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด แม้บุคคลทั้งสามจะเคยให้ถ้อยคำไว้กับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงมาแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นการรับฟังพยานบุคคลทุกฝ่ายนำมาประกอบกับพยานหลักฐานอื่นๆ เพื่อประกอบการพิจารณาตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า คำให้การของผู้เกี่ยวข้องทั้งสามที่ให้ไว้ต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ให้การตรงกันว่ามีรถเบรกรถอย่างกะทันหัน และ นาย พ. ก็ได้รับว่าการเกิดอุบัติเหตุดังกล่าวเป็นเหตุสุดวิสัยตามบันทึกคำให้การของนาย พ. ที่ยอมรับข้อเท็จจริงและลงชื่อไว้ในบันทึกคำให้การ ซึ่งได้ให้ไว้ภายหลังวันเกิดเหตุไม่นาน

ผู้ขอรับการประเมินได้ชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๔๐ กำหนดว่า ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัย ในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถชนท้ายรถคันที่อยู่ข้างหน้าแสดงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ขับรถโดยไม่เว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าในระยะที่ปลอดภัย เมื่อรถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้าของผู้ฟ้องคดีต้องเบรกกะทันหันเพราะรถคันที่อยู่ข้างหน้าถัดไปอีกคันเบรกรถก่อน จึงเป็นหน้าที่ของผู้ขับขี่รถคันที่ขับตามมาข้างหลังที่จะต้องหยุดรถได้โดยไม่ชนรถคันข้างหน้า ซึ่งนาย พ. สามารถหยุดรถได้ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับไม่สามารถหยุดรถได้จึงชนท้ายรถของนาย พ. อีกทั้งพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ยอมรับผิดโดยขับรถยนต์ไปที่บริษัท สยามพุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด เพื่อประเมินราคาค่าซ่อมรถของผู้เสียหายโดยมิได้ไปแจ้งความแต่อย่างใด ดังปรากฏตามบันทึกคำให้การของผู้ฟ้องคดีและยอมรับผิดตามคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดี

๔. ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า นาย ข. เป็นบุคคลที่ไม่มีส่วนได้เสียในเหตุการณ์และนั่งรถยนต์มากับผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ซึ่งเห็นเหตุการณ์ในขณะที่เกิดเหตุและได้ให้การไว้ต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่ารถยนต์คันที่ขับอยู่หน้ารถยนต์ของนาย พ. ได้เบรกกะทันหัน ถือว่าเป็นการให้การที่น่าเชื่อถือและไม่มีการให้ร้ายต่อบุคคลอื่น

ผู้ขอรับการประเมินได้ชี้แจงว่า ขณะเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีรับราชการอยู่ที่เดียวกับนาย ข. จึงมีความเกี่ยวข้องกันในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และได้เดินทางไปปฏิบัติราชการในครั้งนี้อย่างพร้อมกันก่อนที่จะกลับมาเกิดอุบัติเหตุ จึงถือว่าเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสีย

๕. ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า มีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจราจรบริเวณใกล้เคียงมาที่เกิดเหตุ และเห็นว่าเวลานั้นมีการจราจรคับคั่งให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายเคลื่อนย้ายรถยนต์ออกไปจากบริเวณที่เกิดอุบัติเหตุและเปิดทางเพื่อให้รถคันอื่นได้วิ่งบนถนนได้สะดวก โดยแจ้งให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายไปเจรจาเรื่องค่าเสียหายกันในบริเวณที่มีการจราจรไม่ติดขัด เห็นได้ว่าขณะเกิดเหตุไม่ได้มีบุคคลใดได้รับความเสียหายต่อร่างกายแต่อย่างใด และหลังเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีได้ลงจากรถมาดูความเสียหายที่เกิดขึ้น และมีการเจรจากับนาย พ. อีกทั้งได้ยอมรับในความผิดในอุบัติเหตุดังกล่าวโดยไม่มีพฤติการณ์หลบหนีหรือไม่ให้ความช่วยเหลือนาย พ. เจ้าของรถคันที่ถูกชนท้ายแต่อย่างใด ในทางกลับกันผู้ฟ้องคดีได้แสดงน้ำใจโดยการขับรถยนต์ไปที่บริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด เพื่อตีราคาค่าซ่อม

ผู้ขอรับการประเมินชี้แจงว่า ข้อเท็จจริงในคำให้การของผู้เกี่ยวข้องทั้งสามที่ให้ถ้อยคำไว้ต่อคณะกรรมการต่างๆ ทั้งสามครั้งนั้น ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาที่เกิดเหตุแต่อย่างใด

๓.๒.๓ คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗ ให้กรมปศุสัตว์เป็นฝ่ายชนะคดี แต่ไม่เต็มตามฟ้อง โดยศาลวินิจฉัยว่าการที่ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ของทางราชการชนรถยนต์ของนาย พ. ทำให้รถยนต์ของทางราชการและรถยนต์ของนาย พ. ได้รับความเสียหายเกิดจากการกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี แต่อย่างไรก็ตามความเสียหายที่เกิดขึ้นในคดีนี้เห็นว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จัดให้มีพนักงานขับรถยนต์ที่เพียงพอ อันถือได้ว่าเป็นความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐด้วย จึงต้องหักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายทั้งหมด ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นว่าผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ มิได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์ ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อาจจะมีความสามารถและความระมัดระวังในการขับรถยนต์ได้เทียบเท่ากับพนักงานขับรถยนต์ จึงสมควรลดความรับผิดชอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายที่หักส่วนความรับผิดชอบหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวออกแล้ว จึงเป็นความรับผิดชอบที่ผู้ฟ้องคดีสมควรต้องชดใช้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒๒,๘๓๔.๔๒ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายจำนวนทั้งสิ้น ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท จึงไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี และเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ซึ่งออกตามความเห็นของกรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง ในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวน ๒๒,๘๓๔.๔๒ บาท โดยให้มีผลนับแต่วันที่ออกคำสั่ง

๓.๓ การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครอง กรณีเพิกถอนคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

๓.๓.๑ การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น

การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น หากคู่กรณีในคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองกลางซึ่งเป็นศาลปกครองชั้นต้น ก็มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และต้องระวางเรื่องระยะเวลาการอุทธรณ์คำพิพากษาด้วย เนื่องจากไม่สามารถขอให้ศาลปกครองขยายระยะเวลาการอุทธรณ์คำพิพากษาได้ เมื่อกรมปศุสัตว์เป็นฝ่ายชนะคดีไม่ได้ตามฟ้องกรณีที่มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ซึ่งหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ กำหนดให้ส่วนราชการเจ้าของคดีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดไปก่อนแล้วจึงแจ้งเรื่องให้กระทรวงการคลังทราบ กรณีนี้กรมปศุสัตว์จึงต้องอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นโดยไม่อาจใช้ดุลพินิจไม่อุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวได้ สำหรับในส่วนของประเด็นความเสียหายที่ศาลปกครองกลางกำหนดสัดส่วนความรับผิดของผู้ฟ้องคดี โดยลดความรับผิดให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายที่หักส่วนความรับผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐออกแล้ว ซึ่งเป็นการหักส่วนความรับผิดระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดกับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเพิกถอนคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ที่ให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในส่วนที่เกินจากที่ศาลกำหนด ผู้ขอรับการประเมินไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองกลางที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดี เป็นเงินจำนวน ๒๒,๘๓๔.๔๒ บาท จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จัดให้มีพนักงานขับรถยนต์ที่เพียงพอ อันถือได้ว่าเป็นความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการนอกจากงานที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามปกติ ผู้ขอรับการประเมินได้ชี้แจงว่า กรมปศุสัตว์ได้ออกคำสั่งตามความเห็นของกรมบัญชีกลางที่ได้กำหนดสัดส่วนความรับผิดเนื่องจากนาย ก. มีตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการ โดยมีได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์โดยตรง จึงให้นาย ก. รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการในอัตราร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินจำนวน ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ถือได้ว่ากรมปศุสัตว์ได้นำกรณีการกำหนดสัดส่วนความรับผิดของหน่วยงานมาประกอบการพิจารณาถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และให้ความเป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี ในการออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมปศุสัตว์ โดยให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวข้างต้นออกตามนัยมาตรา ๘ วรรคสอง ประกอบวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายทั้งหมด เป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ตามคำสั่งที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เป็นการเหมาะสมแล้ว จึงเสนอความเห็นต่อกรมปศุสัตว์ให้แจ้งพนักงานอัยการทราบผลแห่งคดีพร้อมกับอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองกลางในประเด็นความเสียหายที่ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่เป็นไปตามคำสั่ง ตามที่ผู้ขอรับการประเมินไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง กรณีศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในส่วนที่เกินจากที่ศาลกำหนด โดยเป็นการกำหนดสัดส่วนความรับผิดที่ได้หักส่วนความบกพร่องของหน่วยงานออกแล้วแต่ศาลให้หักส่วนความบกพร่องของหน่วยงานอีก ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น ผู้ขอรับการประเมินนำมาเป็นกรณีศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาทางปกครองและการต่อสู้คดีของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

๓.๓.๒ การแก้อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๒๗.๖/๒๒๕๔ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ แจ้งว่าศาลปกครองสูงสุดได้ส่งคำสั่งเรียกถึงพนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจ ให้ทำคำแก้อุทธรณ์พร้อมด้วยพยานหลักฐานยื่นต่อศาล โดยส่งสำเนาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า กรมปศุสัตว์ มีความประสงค์ที่จะแก้อุทธรณ์ในคดีนี้หรือไม่ ในประเด็นใด และให้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงโต้แย้ง คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทุกประเด็นที่ประสงค์จะแก้คำอุทธรณ์ พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารหลักฐานต่างๆ อ้างอิงประกอบ (ถ้ามี) เป็นลำดับ จำนวน ๓ ชุด โดยรับรองสำเนาถูกต้องไปยังสำนักงานอัยการพิเศษ ฝ่ายคดีปกครอง ๖ สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งมีข้อกฎหมายตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๐๙ กำหนดว่า ข้อเท็จจริงหรือ ข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในคำแก้อุทธรณ์นั้น จะต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่ถ้าปัญหาข้อใดเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องกับความจริงหรือข้อเท็จจริงของประชาชน หรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ คู่กรณีในอุทธรณ์จะยกปัญหาข้อนั้นขึ้นกล่าวในคำแก้อุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ก็ได้

ผู้ขอรับการประเมินได้ตรวจสอบคำอุทธรณ์และศึกษาข้อเท็จจริงประกอบข้อกฎหมายแล้ว มีประเด็นที่ต้องชี้แจงประกอบการพิจารณาดำเนินการจัดทำคำแก้อุทธรณ์ ดังนี้

๑. ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การที่ศาลปกครองกลาง นำเฉพาะลักษณะความเสียหายที่เกิดขึ้น มาวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงนั้น ความเสียหายจากรถยนต์ของ นาย พ. จำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท เป็นค่าอะไหล่ที่เบิกจากบริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด ซึ่งเป็นศูนย์บริการของรถยนต์ฮอนด้า แต่หากเบิกค่าอะไหล่จากอู่บริการข้างนอกราคาอะไหล่ย่อมถูกกว่า ศาลปกครองกลางจึงไม่สามารถนำความเสียหายมาพิจารณาแต่เพียงอย่างเดียว

ผู้ขอรับการประเมินได้ชี้แจงในประเด็นนี้ว่า ศาลปกครองกลางได้พิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ของทางราชการชนท้ายรถยนต์ของบุคคลภายนอกแล้วเห็นว่า สภาพความเสียหายดังกล่าวมีมากพอสมควร ย่อมเกิดจากการชนที่ค่อนข้างรุนแรง ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่นั่งมาด้วยกันกับผู้ฟ้องคดี และนาย พ. เจ้าของรถยนต์ที่ถูกชน ต่างก็ให้ถ้อยคำตรงกันว่าผู้ฟ้องคดีได้พยายามเบรก เพื่อให้ รถหยุดแล้ว แต่ก็ยังมีการชนที่ค่อนข้างรุนแรง แสดงให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีขับรถมาด้วยความเร็วและ เว้นระยะห่างระหว่างรถไม่เหมาะสมกับสภาพการจราจรในขณะนั้น และอุบัติเหตุในครั้งนี้เกิดจากการที่รถยนต์ คันที่อยู่ข้างหน้ารถยนต์ของนาย พ. หยุดกะทันหันก่อน โดยปรากฏว่านาย พ. สามารถหยุดรถของตนได้ทัน แต่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถหยุดรถยนต์ราชการได้จนกระทั่งเกิดเหตุชนกันค่อนข้างรุนแรงดังกล่าว จึงเชื่อได้ว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ขับรถด้วยความระมัดระวัง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความ ระมัดระวังเพียงเล็กน้อยดังเช่นบุคคลที่อยู่ในสถานะเช่นนั้นควรทำ ความเสียหายย่อมไม่เกิดขึ้น หรือหาก จะเกิดขึ้นก็ไม่ควรเกิดความเสียหายมากเช่นนี้ จึงถือว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำละเมิด โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองกลางได้พิจารณาถึงลักษณะความเสียหาย ประกอบกับพฤติการณ์ของบุคคลที่อยู่ในสถานะเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดี คือ นาย พ. ที่สามารถหยุดรถได้ทัน ในการวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ไม่ได้พิจารณาเฉพาะลักษณะ ความเสียหายที่เกิดขึ้นแต่เพียงอย่างเดียวตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างแต่อย่างใด ส่วนค่าอะไหล่รถยนต์ที่ผู้ฟ้องคดี กล่าวอ้างนั้นผู้ฟ้องคดีทราบแล้วตั้งแต่หลังเกิดเหตุที่เดินทางไปบริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด พร้อมกับนาย พ. เพื่อประเมินราคาค่าซ่อมรถยนต์ของนาย พ. ซึ่งเป็นเงินจำนวน ๘๒,๔๑๓.๗๖ บาท ปรากฏ ตามสำเนาใบประเมินราคา บริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และใบแจ้งหนี้ที่ผู้ฟ้องคดีได้ลงชื่อรับรองสำเนา โดยข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าค่าอะไหล่รถยนต์ที่เบิกจาก บริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด ซึ่งเป็นศูนย์บริการของฮอนด้า หากเบิกค่าอะไหล่จากอู่บริการ

ข้างนอกราคาอะไหล่ย่อมถูกกว่า ก็เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

๒. ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ที่เกิดเหตุบริเวณสะพานข้ามแยกพญาไท มีลักษณะสูงชัน ย่อมเป็นธรรมดาของผู้ขับรถยนต์ที่จะต้องเร่งเครื่องเพื่อให้รถยนต์มีกำลัง เมื่อมีรถคันข้างหน้าเบรกกะทันหันย่อมอาจเกิดการชนกันได้เป็นธรรมดา และย่อมต้องเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ แม้จะได้ใช้ความระมัดระวังอย่างดีแล้ว

ผู้ขอรับการประเมินพิจารณาแล้วเห็นว่า ในวันเกิดเหตุเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีและเจ้าหน้าที่กำลังเดินทางกลับจากการปฏิบัติราชการ ผู้ฟ้องคดีได้ขับรถยนต์ราชการมาถึงจุดที่เกิดเหตุ คือ บริเวณสะพานข้ามแยกพญาไท เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา สะพานดังกล่าวมีลักษณะเป็นถนนลาดยาง ขนาดสองช่องจราจร สภาพถนนแห้ง ไม่มีฝนตก ไม่มีการก่อสร้างใดๆ ในบริเวณนั้น และเป็นช่วงเวลาที่สภาพการจราจรคับคั่ง ซึ่งย่อมเป็นที่เห็นได้ว่าบุคคลผู้ต้องขับรถยนต์ในสภาพเช่นนั้นจะต้องใช้ความระมัดระวังเพิ่มขึ้นกว่าปกติและไม่สามารถใช้ความเร็วสูงได้ เนื่องจากมีปริมาณรถจำนวนมาก รวมทั้งจะต้องขับรถให้ห่างจากรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ การจะต้องหยุดรถกะทันหันในสภาพการจราจรเช่นนี้ย่อมอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถชนท้ายรถคันที่อยู่ข้างหน้าแสดงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ขับรถโดยไม่เว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าในระยะที่ปลอดภัย เมื่อรถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้าของผู้ฟ้องคดีต้องเบรกกะทันหันเพราะรถคันที่อยู่ข้างหน้าถัดไปอีกคันเบรกรถก่อน ในขณะที่นาย พ. ผู้เสียหายสามารถหยุดรถได้ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับไม่สามารถหยุดรถได้ จึงชนท้ายรถของผู้เสียหาย อีกทั้งสะพานข้ามแยกพญาไทก็มีลักษณะเหมือนกับสะพานข้ามแยกโดยทั่วไป ที่ผู้ขับรถยนต์ควรต้องใช้ความระมัดระวังในการขับรถเพิ่มขึ้นกว่าการขับบนท้องถนนปกติ เพื่อไม่ให้เกิดการเฉี่ยวชนรถของผู้อื่น จึงเชื่อได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ขับรถด้วยความระมัดระวัง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความระมัดระวังเพียงเล็กน้อยดังเช่นบุคคลที่อยู่ในสภาวะเช่นนั้นควรกระทำ ความเสียหายย่อมไม่เกิดขึ้นหรือหากเกิดขึ้นก็ไม่ควรเกิดความเสียหายมากเช่นนี้ จึงถือได้ว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำละเมิดโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมปศุสัตว์ ทั้งนี้ ผู้ขอรับการประเมินได้เสนอกรมปศุสัตว์ลงนามหนังสือจัดส่งข้อเท็จจริงในการทำคำแก้อุทธรณ์คำพิพากษาของผู้ฟ้องคดี พร้อมด้วยพยานหลักฐานไปให้พนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดีแทนกรมปศุสัตว์พิจารณาจัดทำคำแก้อุทธรณ์ ยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดเวลา โดยผู้ขอรับการประเมินจะได้ประสานงานทางคดีและรายงานผลให้กรมปศุสัตว์ทราบต่อไป

๓.๓.๓ สิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง

สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ได้มีหนังสือที่ อส ๐๐๒๗.๖/๑๕๗๔ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ แจ้งว่าศาลปกครองสูงสุดได้มีหมายแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ณ ศาลปกครองกลาง ชั้น ๓ ห้องพิจารณาคดีที่ ๔ พร้อมกับส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนมาด้วยแล้ว ซึ่งหากมีข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนประการใดให้แจ้งพนักงานอัยการทราบเพื่อพิจารณาโต้แย้งก่อนวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไปศาลตามวันเวลาดังกล่าว ซึ่งศาลอาจสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้และคัดถ่ายรายงานกระบวนการพิจารณาคดีส่งมอบให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไป ผู้ขอรับการประเมินได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่ากรมปศุสัตว์ได้จัดส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้พนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจ ในการอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองกลาง และจัดทำคำแก้อุทธรณ์ยื่นศาลปกครองสูงสุดครบถ้วนแล้ว จึงไม่มีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอื่นเพิ่มเติมที่ต้องยื่นต่อศาลอีก กรณีสำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด แจ้งว่าศาลปกครองสูงสุดได้กำหนด

วันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ที่ศาลปกครองกลาง ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๕ กำหนดว่าในการดำเนินกระบวนการพิจารณา คู่กรณีจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนได้ จึงได้เสนอความเห็นให้กรมปศุสัตว์มอบอำนาจให้นิติกรสำนักกฎหมายและผู้ขอรับการประเมิน เป็นผู้รับมอบอำนาจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก พร้อมร่างหนังสือมอบอำนาจให้รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ซึ่งปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมปศุสัตว์ในคดีที่กรมปศุสัตว์ถูกฟ้องคดีลงนาม และได้แจ้งไปยังสำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ว่ากรมปศุสัตว์ไม่มีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอื่นเพิ่มเติมที่ต้องยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดอีก

๓.๓.๔ การนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๙ กำหนดว่า ในการพิจารณาคดีให้องค์คณะพิจารณาพิพากษาจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีอย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสมาแถลงด้วยวาจาต่อหน้าองค์คณะพิจารณาพิพากษา ประกอบกับระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๘๔ กำหนดว่า ในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกหากคู่กรณีประสงค์จะยื่นคำแถลงเป็นหนังสือตามมาตรา ๕๙ วรรคสอง ให้ยื่นต่อศาลก่อนวันนั่งพิจารณาหรืออย่างช้าที่สุดในช่วงการนั่งพิจารณา ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ตุลาการเจ้าของสำนวนได้สรุปข้อเท็จจริงและประเด็นแห่งคดีแล้ว คู่กรณีที่มาศาลไม่ได้ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือและไม่ประสงค์จะแถลงคดีด้วยวาจา ตุลาการผู้แถลงคดี จึงได้เสนอคำแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อองค์คณะ ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองเพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม โดยตุลาการผู้แถลงคดีมีความเห็นในเรื่องการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีว่าให้หักส่วนแห่งความรับผิดชอบตามนัยมาตรา ๘ วรรคสอง ประกอบวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายทั้งหมด เป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ตามคำสั่งที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ คำสั่งดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว เห็นควรพิพากษายกฟ้อง เท่ากับว่ากรมปศุสัตว์เป็นผู้ชนะคดี ผู้ขอรับการประเมินได้ไปศาลและขอคัดสำเนารายงานกระบวนการพิจารณาของศาล โดยได้รายงานกระบวนการพิจารณาขึ้นนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกให้กรมปศุสัตว์ทราบ พร้อมแจ้งให้พนักงานอัยการและกรมบัญชีกลางทราบต่อไปด้วยแล้ว ทั้งนี้ คดีนี้ศาลจะมีหมายแจ้งกำหนดนัด ฟังคำพิพากษาให้คู่กรณีทราบอีกครั้ง ซึ่งศาลปกครองกลางยังไม่ได้กำหนดวันฟังคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

บทที่ ๔

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กระบวนการพิจารณาทางปกครอง คือ การกำหนดหลักเกณฑ์ให้การออกคำสั่งทางปกครอง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยให้มีการเคารพหลักเกณฑ์อย่างจริงจัง เพราะมีสภาพบังคับเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย โดยกำหนดเป็นขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมการ การพิจารณา การออกคำสั่งทางปกครอง การทบทวนคำสั่งทางปกครอง ตลอดจนการบังคับทางปกครอง

๔.๑ บทสรุป

การกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐหรือทรัพย์สินของบุคคลภายนอก เมื่อเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดนั้นด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แม้พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะให้อำนาจหน่วยงานพิจารณาและออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบในความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ได้ก็ตาม ก็ได้หมายความว่าหน่วยงานจะออกคำสั่งได้ในทันทีทันใด แต่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่พระราชบัญญัตินี้และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้ใน การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด การให้โอกาสผู้เกี่ยวข้องได้ชี้แจงโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน นอกจากนี้การกำหนดสัดส่วนความรับผิดเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทน จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าความเสียหายจริงหรือเต็มจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้นเพื่อความเป็นธรรมกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่และเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแบ่งสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้วางหลักเกณฑ์ให้หน่วยงานของรัฐเข้ามามีส่วนแบ่งความรับผิดหากเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดที่ไม่ร้ายแรงหรือให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ และหากความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมอยู่ด้วย หน่วยงานของรัฐก็ต้องหักส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ออกไปจากส่วนที่เป็นความผิดของหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๘ วรรคสองและวรรคสาม ถือว่าเป็นความผิดของหน่วยงานของรัฐเจ้าหน้าที่จึงไม่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทน ในส่วนที่เป็นความผิดของหน่วยงาน และกระทรวงการคลังได้จัดทำแนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ไว้ให้หน่วยงานของรัฐ ประกอบการพิจารณาความรับผิดของเจ้าหน้าที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน ซึ่งเกิดความเสียหายขึ้นเป็นประจำตามลักษณะของความเสียหาย ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ กรณีความเสียหายเกิดจากอุบัติเหตุ เช่น ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ขับรถยนต์ของทางราชการ ซึ่งมีได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถยนต์ อาจเพราะหน่วยงานของรัฐมีอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เมื่อความเสียหายเกิดขึ้นจากความผิดของหน่วยงานของรัฐเอง หน่วยงานของรัฐจึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความผิดดังกล่าว

การที่กรมปศุสัตว์ได้มีคำสั่งที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ จากเหตุที่นาย ก. ได้รับมอบหมายให้ขับรถยนต์ของทางราชการ ระหว่างเดินทางกลับจากการปฏิบัติราชการได้ขับรถชนท้ายรถยนต์ของนาย พ. เป็นเหตุให้

รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน จำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท และรถยนต์ของนาย พ. ได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท ซึ่งกรมปศุสัตว์เห็นว่านาย ก. ขับรถยนต์ด้วยความประมาทเลินเล่อแต่ไม่ถึงกับประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับกรมปศุสัตว์ตามนัยมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และกรมปศุสัตว์ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ นาย พ. แต่กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางเห็นว่า การที่นาย ก. ขับรถยนต์ของทางราชการชนท้ายรถยนต์ของนาย พ. ซึ่งอยู่ข้างหน้าแสดงว่า นาย ก. ได้ขับรถโดยไม่เว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าในระยะเวลาที่ปลอดภัย พฤติการณ์ถือได้ว่านาย ก. ได้กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แต่เนื่องจากนาย ก. มีตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถในการเดินทางไปปฏิบัติราชการ โดยมีได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถโดยตรง จึงให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการในอัตราร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงิน ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ กำหนดให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กรมปศุสัตว์จึงได้มีคำสั่งดังกล่าวซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ ผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นและอาจถูกบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่สามารถอุทธรณ์คำสั่งภายในฝ่ายปกครองเสียก่อนที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวนี้ได้ โดยนาย ก. ได้อุทธรณ์คำสั่งกรมปศุสัตว์ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จากนั้นจึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางขอให้เพิกถอนคำสั่งและขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งนี้ด้วย ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๑๖/๒๕๕๕ ระหว่างนาย ก. ผู้ฟ้องคดี กับกรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี ประเด็นหลักของคดี คือ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับการวินิจฉัยถึงความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของกรมบัญชีกลางอันเป็นมูลเหตุในการฟ้องคดีนี้

ในการจัดทำคำให้การคดีปกครองกรณีที่กรมปศุสัตว์หรืออธิบดีกรมปศุสัตว์ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครอง นิติกรสำนักกฎหมายจะเป็นผู้ดำเนินการจัดทำคำให้การเสนอให้อธิบดีกรมปศุสัตว์หรือผู้รับมอบอำนาจลงนามในคำให้การยื่นต่อศาลปกครองเอง แต่กรณีการจัดทำคำให้การในคดีนี้ผู้ขอรับการประเมินจะต้องดำเนินการในฐานะเป็นผู้จัดทำคำให้การ เพื่อต่อสู้คดีให้กับกรมปศุสัตว์ทั้งที่กรมปศุสัตว์เคยมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำละเมิดโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แล้วจะจัดทำคำให้การต่อสู้คดีในการกระทำครั้งเดียวกันว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงอีก ก็ดูจะเป็นการไม่เหมาะสมหรือเกิดความขัดแย้งในความเห็นของตนเอง ดังนั้น เพื่อความเป็นธรรมในการดำเนินคดีจึงเสนอกรมปศุสัตว์ให้ขอความอนุเคราะห์สำนักงานอัยการสูงสุดแก้ต่างคดีให้กับกรมปศุสัตว์ โดยให้ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้แทนคดีในการประสานงานกับพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนจนกว่าจะแล้วเสร็จ ต่อมาศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งกรมปศุสัตว์ ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ที่ออกตามความเห็นของกรมบัญชีกลาง ในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวน ๒๒,๘๓๔.๔๒ บาท กรมปศุสัตว์จึงได้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองกลาง เนื่องจากศาลกำหนดสัดส่วนความรับผิดให้กับผู้ฟ้องคดีโดยหักส่วนความบกพร่องของหน่วยงานอันเป็นส่วนความรับผิดของหน่วยงานของรัฐลดลงอีกร้อยละ ๕๐ ทั้งที่กรมบัญชีกลางได้หักส่วนความบกพร่องของหน่วยงานซึ่งเป็นการนำส่วนความรับผิดของหน่วยงานมาหักออกจากความรับผิดของเจ้าหน้าที่แล้ว ที่ให้นาย ก. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการในอัตราส่วนร้อยละ ๕๐ โดยใช้มาตรา ๘ วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาประกอบการพิจารณากำหนดสัดส่วนความรับผิด ซึ่งสัดส่วนความรับผิดของนาย ก. ยิ่งน้อยกว่าหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังได้วางแนวทางไว้ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุดที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว. ๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ อันเป็นการให้ความเป็นธรรมแก่นาย ก. อย่างที่สุดแล้ว

แต่การที่ศาลปกครองกลางพิพากษาให้หักส่วนความบกพร่องของหน่วยงานลงอีก อาจไม่เป็นประโยชน์ต่อทางราชการจนเกินสมควร ดังนั้น การกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่กับหน่วยงานของรัฐ ต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งความพอดีและยุติธรรมทั้งสองฝ่ายได้สัดส่วนซึ่งกันและกัน เป็นการแบ่งเบาภาระการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ลงบ้าง โดยหน่วยงานของรัฐยอมรับความเสียหายบางส่วนไว้เอง ไม่ได้มุ่งหวังแต่จะหาความรับผิดชอบจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่เพียงฝ่ายเดียว อันเป็นการบั่นทอนขวัญและกำลังใจในการทำงานแต่ยังคงรักษาผลประโยชน์ของทางราชการไว้

๔.๒ ข้อเสนอนแนะ

การพิจารณาแบ่งส่วนความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเจ้าหน้าที่ ผู้ขอรับการประเมิน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. การที่หน่วยงานของรัฐจะเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่นั้น มาตรา ๘ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์สำคัญ ๒ ประการ คือ ประการแรก ต้องคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณี และประการที่สอง ต้องหักส่วนความรับผิดที่เกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมออกด้วย จึงควรกำหนดสัดส่วนความรับผิดโดยใช้ดุลพินิจให้เหมาะสมสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย ความเสียหายที่เป็นความรับผิดของหน่วยงานของรัฐส่วนนี้ หน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชอบเองไม่สามารถเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้

๒. หน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาการแบ่งส่วนความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นรายกรณีตามพฤติการณ์แห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ หรือพฤติการณ์แวดล้อมอื่นที่แตกต่างไปก็ต้องปรับเปลี่ยนสัดส่วนแห่งความรับผิดตามความเหมาะสม เพราะแม้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ แต่ในทางข้อเท็จจริงแล้วเจ้าหน้าที่แต่ละคนนั้นอาจมีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ในระดับที่แตกต่างกัน การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือว่ากระทำไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ การที่กฎหมายกำหนดว่าไม่จำเป็นที่จะต้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เต็มจำนวนความเสียหายเช่นนี้ เพราะเห็นว่าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ถ้าหากมิได้ปฏิบัติหน้าที่ก็อาจไม่ได้กระทำละเมิด จะเห็นว่าหลักสำคัญในการพิจารณาการแบ่งส่วนความรับผิดให้กับเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งมีความสัมพันธ์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ แม้ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากความผิดของเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ร้ายแรง หรือเพื่อความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐก็สามารถลดความรับผิดที่เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐลงได้

บรรณานุกรม

หนังสือ

กรมบัญชีกลาง. คู่มือการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่.(ฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖).

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. ๒๕๕๖.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. คำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐโดยปราศจากความผิด. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน. ๒๕๕๔.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน. ๒๕๕๔.

ฤทัย หงส์สิริ. ศาลปกครองและการดำเนินคดีในศาลปกครอง. กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. ๒๕๕๕.

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เว็บไซต์กรมบัญชีกลาง. คำวินิจฉัยคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง.กรณีภัยธรรมชาติ/เพลิงไหม้ [online], Available URL : [http://www.cgd.go.th/cs/internet/internet/\(สรพ.\)ภัยธรรมชาติ](http://www.cgd.go.th/cs/internet/internet/(สรพ.)ภัยธรรมชาติ). (กุมภาพันธ์, ๒๕๖๑)

เว็บไซต์กรมบัญชีกลาง. คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา. [online], Available URL : <http://www.cgd.go.th/cs/internet/internet/> (มีนาคม, ๒๕๖๑)

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง

หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๔๙ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติในการส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ภาคผนวก

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๑. กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ / เสนอ ความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น- กลาง ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ ผู้อนุมัติ	
๑.	การจัดจ้าง/จัดซื้อราคาแพง ๑.๑ วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง ไม่ ถูกต้อง	กก.พิจารณาผล	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีผ่าน จนท. ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	๖๐	-	-	๒๐	๒๐	กรณีไม่ผ่าน จนท. ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	๖๐	-	-	-	๔๐	กรณีไม่ผ่านจนท.ฝ่ายพัสดุ ผบ.ชั้นต้น-กลาง
	๑.๒ กำหนดราคากลางสูง กว่าความเป็นจริง (๑) ใช้ค่า Factor F/ราคา วัสดุไม่ถูกต้อง	กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๐	๕	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	-	-	๒๐	๑๐	กรณีไม่ผ่านจนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	-	-	-	๓๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ/ ผบ.ชั้นต้น-กลาง
		กก.กำหนดราคากลาง	๑๐๐	-	-	-	-	
	๑.๓ ไม่คัดเลือกผู้เสนอราคา ต่ำสุดที่มีคุณสมบัติถูกต้องตาม ตามเงื่อนไขที่กำหนด (๑) วิธีสอบราคา (๒) วิธีประกวดราคา	กก.เปิดซอง	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๕	๑๐	กรณีตาม(๑)และ(๒)จนท.ฝ่าย พัสดุ/ผู้ผ่านงานที่ทั้งแล้ว
		กก.พิจารณาผล	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๕	๑๐	แต่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจ สั่งอนุมัติให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบ ร้อยละ ๔๐ (จนท.ฝ่ายพัสดุ/ ผู้ผ่านงานไม่ต้องรับผิดชอบ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ / เสนอ ความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ขั้นต้น- กลาง ผู้ผ่านงาน	ขั้นสูง/ ผู้อนุมัติ	
๒.	๒.๑ การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ	กก.ตรวจการจ้าง	๓๐	ผู้ควบคุมงาน	๕๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่าผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ
		กก.ตรวจการจ้าง	๔๐	ผู้ควบคุมงาน	๖๐	-	-	กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการไม่ต้องรับผิดชอบ
	๒.๒ ส่งของไม่ตรงตามสัญญา	กก.ตรวจรับ	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จท. ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการส่งของไม่ตรงตามสัญญา
		กก.ตรวจรับ	๑๐๐	-	-	-	-	กรณี จท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการส่งของไม่ตรงตามสัญญาไม่ต้องรับผิดชอบ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ / เสนอ ความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น- กลาง ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ ผู้อนุมัติ	
๓.	ไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบ งาน/ของล่าช้า	กก.ตรวจการ จ้าง/รับ	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็น ที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท. ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชามี เหตุที่น่าเชื่อว่าควรจะได้รับ การส่งมอบงานของล่าช้า
	กก. ตรวจการจ้าง	๑๐๐	-	-	-	-	-	กรณี จนทฝ่ายพัสดุ/ ผู้บังคับบัญชาไม่อาจทราบ ข้อเท็จจริงได้ว่า มีการส่ง มอบงาน/ของ ล่าช้า ไม่ต้อง รับผิดชอบ เช่น กกตรวจการจ้าง/ รับปกติไม่แจ้งให้ทราบลง นจนตรกรรับย้อนหลังเป็นต้น
๔.	การใช้เงินผิดระเบียบ ๔.๑ ไม่นำเงินรายได้เข้าบัญชี เกี่ยวข้องแต่นำไปใช้โดยผิด ระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	๒๐	๓๐	๕๐	กรณีเป็นเรื่องที่ผู้เสนอและ ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติผิด หลักการทางการเงินการคลัง
				-	-	-	๑๐๐	กรณีผู้อนุมัติใช้อำนาจสั่ง การและเป็นผู้อนุมัติ ให้รับ ผิดเต็มจำนวนร้อยละ ๑๐๐ (จนทฝ่ายการเงินผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิดชอบ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ	
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ / เสนอ ความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)			
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น- กลาง ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ ผู้อนุมัติ		
	๔.๒ จ่ายเงินเกิดสิทธิ/ไม่มี สิทธิ/ผิดระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	๖๐		๒๐	๒๐	กรณีมีเงินงบประมาณ/เงิน ราชการ สำหรับใช้จ่ายแล้ว แต่จ่ายผิดระเบียบหรือเกิน กว่าสิทธิที่ควรได้รับ

หมายเหตุ

- ฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงินหรือที่มีชื่อเรียก
 อย่างเป็นทางการแต่มีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ราชการและความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน

๒. กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ	
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ / เสนอ ความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ขั้นต้น- กลาง ผู้ผ่านงาน		ขั้นสูง/ ผู้อนุมัติ
๑.	รับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว								
	๑.๑ รับเงินแล้วไม่ ออกใบเสร็จรับเงิน/ แก้ไขหรือปลอม ใบเสร็จรับเงิน	๑๐๐			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	
	๑.๒ ออกใบเสร็จรับเงิน แล้วไม่นำเงินส่ง	๑๐๐	กก.เก็บ รักษาเงิน	๖๐	ฝ่ายการเงิน	๒๐	๑๐	๑๐	กรณี กก.เก็บรักษาเงินไม่ ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ
		๑๐๐			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	กรณี กก.เก็บรักษาเงิน ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบและ ไม่ต้องรับผิดชอบ
	๑.๓ ไม่นำเงินฝาก คลังหรือธนาคารให้ครบ จำนวนตามระเบียบ กลับนำไปใช้ส่วนตัว	๑๐๐			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	
๒.	เบิกจ่ายโดยทุจริต								
	๒.๑ ไม่มีหลักฐานการจ่าย	๑๐๐			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	
	๒.๒ ทำหลักฐานการจ่ายเท็จ	๑๐๐			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๔๐	-	กรณี ๒.๒ และ ๒.๑
	๒.๓ แก้ไขเอกสารการ เบิกจ่าย	๑๐๐			ฝ่ายการเงิน	๖๐	๔๐	-	ผู้อนุมัติปล่อยปละละเลย ไม่ควบคุมดูแล ปล่อยให้ มีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบด้วย โดย ปรับสัดส่วนเท่ากับ ๒.๑
	๒.๔ แก้ไขหรือเติม	๑๐๐			ผู้ลงนามใน	๑๐๐	-	-	กรณีผู้ลงนามในเช็ค/ใบ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ	
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ / เสนอ ความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา (ผบ.)		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ขั้นต้น- กลาง ผู้ผ่านงาน		ขั้นสูง/ ผู้อนุมัติ
	จำนวนในเช็ค/ใบถอน เงินให้สูงขึ้น				เช็ค/ใบถอน เงิน				ถอนเงิน ไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบ เช่น ลงนามไว้ ล่วงหน้าโดยยังไม่ได้ กรอกจำนวนเงิน, เขียน จำนวนเงิน โดยเว้น ช่องว่างข้างหน้าไว้ให้เต็ม ได้, ไม่ขีดคร่อมเช็คสั่ง จ่ายให้เจ้าหน้าที่โดยตรง เป็นต้น ให้ผู้ลงนามใน เช็ค/ใบถอนเงินรับผิดชอบ ละส่วนเท่าๆ กัน

หมายเหตุ

- ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายการเงินหรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น แต่มีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ราชการและความรับผิดชอบเดียวกัน

๓. กรณีอุบัติเหตุ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
		พนักงานขับรถ	
๑.	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร	๑๐๐	กรณีพนักงานขับรถกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง
๒.	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย	๗๕	กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกมาประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถ มิได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถ ไม่ชำนาญเส้นทาง สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานช่วยรถพยาบาลต้องรีบนำผู้ได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น
๓.	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและคู่กรณีมีส่วนประมาทร่วมอยู่ด้วย	๕๐	

หมายเหตุ

- กรณีที่มีการนำยานพาหนะของทางราชการไปใช้ในกิจการส่วนตัวหรือเดินทางออกนอกเส้นทางจากที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เต็มจำนวนความเสียหาย (ร้อยละ ๑๐๐)

อธิบายเพิ่มเติม

๑) กรณีเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องรับผิดชอบมากกว่า ๑ คน เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีจำนวน ๓ คน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุที่เกี่ยวข้องมีจำนวน ๒ คน ให้แต่ละคนรับผิดชอบส่วนต่างๆ กัน

๒) แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นี้เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการดังนี้

- กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้น ก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม

- กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างไปจากแนวทางข้างต้น ให้ปรับเปลี่ยนสัดส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม

- กรณีมีข้อเท็จจริงหรือลักษณะความเสียหายที่แตกต่างหรือนอกเหนือจากแนวทางข้างต้นให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

กรมปศุสัตว์
เลขรับที่ 25405
วันที่ 13 ก.ค. 2555
เวลา

ที่ กค ๐๔๑๐.๗/๒๗๔๒๑

กรมบัญชีกลาง เลขที่ ๑๖๐๔/๒๕๖๖ ล.กม.
ถนนพระราม ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิด

เรียน อธิบดีกรมปศุสัตว์

อ้างถึง หนังสือกรมปศุสัตว์ ที่ กษ ๐๖๐๔/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ตามที่แจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ น. รถยนต์ราชการ หมายเลขทะเบียน กษ ๕๕๖ กรุงเทพมหานคร ของกรมปศุสัตว์ เกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนกับรถยนต์ หมายเลขทะเบียน กพ ๑๘๕๐ กรุงเทพมหานคร ของนาย พ. และไหลไปชนท้ายรถยนต์คันหน้าอีก ๑ คัน ซึ่งคนขับรถยนต์คันดังกล่าวไม่เรียกร้องค่าเสียหายใดๆ เหตุเกิดบนสะพานข้ามแยกพญาไท เป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท และรถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท รวมเป็นเงิน ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดและกรมปศุสัตว์พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้กับทางราชการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ นาย ก. ตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์เดินทางไปปฏิบัติราชการที่จังหวัดนครปฐม เพื่อติดตามงานโครงการธนาคารโค - กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ ระหว่างเดินทางกลับ ขณะขับรถยนต์ราชการมาตามถนนศรีอยุธยาถึงบริเวณเกิดเหตุบนสะพานข้ามแยกพญาไท เป็นเวลาประมาณ ๑๖.๐๐ น. ซึ่งลักษณะถนนเป็นถนนลาดยาง มีช่องทางการจราจรสองช่องทาง สภาพพื้นผิวจราจรแห้งไม่มีฝนตก ไม่มีการก่อสร้างใดๆ ในบริเวณนั้น นาย ก. ขับรถยนต์ราชการอยู่ในช่องทางขวาของถนน และมีรถยนต์ยี่ห้อฮอนด้า หมายเลขทะเบียน กพ ๑๘๕๐ กรุงเทพมหานคร ขับโดยนาย พ. อยู่ข้างหน้า ช่วงเร่งเครื่องยนต์ขึ้นสะพาน รถยนต์ยี่ห้อฮอนด้า หมายเลขทะเบียน กพ ๑๘๕๐ กรุงเทพมหานคร ได้เบรกกะทันหัน ทำให้รถยนต์ราชการหมายเลขทะเบียน กษ ๕๕๖ กรุงเทพมหานคร ชนท้ายรถยนต์หมายเลขทะเบียน กพ ๑๘๕๐ กรุงเทพมหานคร และไหลไปชนบริเวณท้ายรถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้าอีกคันหนึ่ง เป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท และรถยนต์ของนาย พ. ได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท ส่วนรถยนต์คันข้างหน้าอีกคันหนึ่งไม่ได้เรียกร้องค่าเสียหายใดๆ เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๔๐ กำหนดว่า "ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ" การที่นายเกชา นนตา ขับรถชนท้ายรถคันที่อยู่ข้างหน้า แสดงว่า ได้ขับรถโดยไม่เว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้า ในระยะที่ปลอดภัย พลติการณ์ถือได้ว่า นาย ก. ได้กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แต่เนื่องจากนาย ก. มีตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการดังกล่าว โดยมีได้มีหน้าที่เป็นพนักงาน

/ขับ...

ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมปศุสัตว์ ให้ทำหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการดังกล่าว เนื่องจากพนักงานขับรถยนต์ของสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยีมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน โดยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีและนาย ได้เดินทางออกจากกรมปศุสัตว์โดยรถยนต์ราชการ หมายเลขทะเบียน กษ ๕๕๖ กรุงเทพมหานคร หลังจากปฏิบัติราชการเสร็จสิ้นแล้วจึงได้เดินทางกลับขณะขับรถยนต์ราชการตามเส้นทางถนนศรีอยุธยาถึงบริเวณสะพานข้ามแยกพญาไท เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา ลักษณะเป็นถนนลาดยาง ขนาดสองช่องจราจร สภาพพื้นผิวจราจรแห้ง ไม่มีฝนตก ไม่มีการก่อสร้างใดๆ ในบริเวณนั้น ผู้ฟ้องคดีอยู่ในช่องทางขวาของถนนและขับรถยนต์ราชการด้วยความเร็วประมาณ ๖๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง เนื่องจากสภาพการจราจรในขณะนั้นมีรถจำนวนมากพอสมควรทั้งสองช่องจราจร ช่วงเร่งเครื่องยนต์ขึ้นสะพานมีรถยนต์ยี่ห้อฮอนด้า หมายเลขทะเบียน กพ ๑๘๕๐ กรุงเทพมหานคร ขับขี่โดยนาย อยู่ด้านหน้า ระยะห่างประมาณ ๓ - ๔ เมตร ได้หยุดรถกะทันหัน เป็นเหตุให้รถยนต์ราชการชนบริเวณท้ายรถยนต์ของนาย และรถยนต์ของนาย ไหลไปชนบริเวณท้ายรถยนต์คันที่อยู่ด้านหน้าอีกคันหนึ่ง ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ราชการคันดังกล่าวผู้ฟ้องคดีมีสติสัมปชัญญะครบถ้วน ไม่มีอาการมึนเมาสุราหรือ ง่วงนอน และได้ใช้ความระมัดระวังในการขับขี่รถยนต์ราชการอย่างดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีมีใบอนุญาตขับขี่รถยนต์และไม่เคยมีประวัติการเกิดอุบัติเหตุในการขับขี่รถยนต์ราชการ หลังเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีได้ลงไปตรวจดูรถยนต์ราชการและรถยนต์ที่ถูกชนท้าย ปรากฏว่ารถยนต์ราชการสภาพกันชนด้านหน้าเสียหายเล็กน้อย รถยนต์ของนาย สภาพกันชนและฝากระโปรงยุบ ไฟท้ายแตก ส่วนรถยนต์คันที่อยู่ด้านหน้าอีกคันหนึ่งสภาพไฟหน้าแตกและกระโปรงหน้าเสียหายเล็กน้อยซึ่งเจ้าของรถไม่ได้เรียกร้องค่าเสียหาย จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้เดินทางไปศูนย์ฮอนด้าปทุมวันเพื่อประเมินราคาค่าซ่อมรถยนต์ของนาย โดยมีได้ไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน เมื่อกลับจากราชการผู้ฟ้องคดีได้รับรายงานด้วยวาจาให้นาย รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี ทราบ และได้ทำบันทึกรายงานต่อผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี ต่อมาสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยีได้นำรถยนต์ราชการคันดังกล่าวไปประเมินราคาค่าซ่อมที่ร้านเอ็กเพรส เวย์ เซอร์วิส เป็นเงิน

จำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท ส่วนรถยนต์ของนาย ได้ดำเนินการซ่อมที่บริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด แล้ว คิดเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท

หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่ง ที่ ๕๗๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในกรณีดังกล่าว คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้ดำเนินการสอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นาย พยานผู้อยู่ในเหตุการณ์ นาย คู่กรณี รวมทั้ง พยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง และได้เสนอรายงานผลการสอบสวน ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๔ โดยเห็นว่าอุบัติเหตุครั้งนี้เกิดจากผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้ความระมัดระวังในการขับขี่รถยนต์ราชการตามวิสัยและพฤติการณ์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าน้อยเกินไปจึงไม่สามารถหยุดรถยนต์ราชการได้ แต่การกระทำดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความจงใจหรือจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบให้ความเสียหายให้แก่ทางราชการตามนัยมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ และได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๖๐๔/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ รายงานผลการสอบสวนให้กรมบัญชีกลางทราบ ต่อมา กรมบัญชีกลางมีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๗/๒๗๔๒๑ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดมายังผู้ถูกฟ้องคดีว่า กรมบัญชีกลางพิจารณาจากข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติว่า “ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ” การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ชนท้ายรถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้า แสดงว่าได้ขับรถโดยไม่เว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าในระยะที่ปลอดภัย พฤติการณ์ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการดังกล่าว โดยมีได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์โดยตรง จึงให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในอัตราร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงิน ๘๑,๓๓๗.๖๕ บาท คิดเป็น

เงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ตามนัยมาตรา ๘ ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ
 ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่ง ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕
 ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท
 และมีหนังสือ ที่ กษ ๐๖๐๔/๑๕๘๖๙ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชำระ
 ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือฉบับดังกล่าว
 ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และมีหนังสือลงวันที่ ๙ สิงหาคม
 ๒๕๕๕ อุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อผู้ถูกฟ้องคดี โดยเห็นว่าเมื่อรถยนต์
 ทั้งสามคัน (รถยนต์ที่อยู่ด้านหน้ารถยนต์ของนายรพีพัฒน์ รถยนต์ของนายรพีพัฒน์ และ
 รถยนต์ราชการที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขับ) กำลังขับขึ้นสะพานข้ามแยก ทั้งหมดต่างจำเป็นต้องเร่ง
 เครื่องยนต์ขึ้นสะพานข้ามแยกอันเป็นปกติวิสัยของผู้ขับรถทุกๆ ไปฝั่งกระทำ เมื่อรถยนต์
 คันหน้าสุดหยุดรถกะทันหันเป็นเหตุให้นาย ต้องหยุดรถกะทันหันตาม ส่วนรถยนต์
 ราชการที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขับหยุดรถตามไม่ทัน ทำให้เกิดอุบัติเหตุชนกันถึง ๓ คัน ย่อมแสดง
 ให้เห็นว่ารถยนต์ของนาย กับรถยนต์คันหน้าสุดมีระยะห่างกระชั้นชิดเป็นอย่างมาก
 อันเป็นผลมาจากการหยุดรถกะทันหัน ซึ่งจากพฤติการณ์ดังกล่าวประกอบกับวิสัยของผู้ขับรถ
 ทั้งหมด ไป ย่อมเป็นการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุแม้จะได้ใช้ความระมัดระวังอย่างดีแล้วก็ตาม
 อีกทั้งมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒
 เพียงแต่บัญญัติว่า “ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดย
 ปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถขึ้นสะพานหรือทางลาดชันต้องใช้ความ
 ระมัดระวังไม่ให้รถถอยหลังไปโดนรถคันอื่น” ซึ่งมีได้บ่งชี้ว่าหากมีการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ
 ดังกล่าวจะถือว่าเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดี
 เห็นว่าเป็นธรรมดาทั่วไปของคนใช้รถใช้ถนนที่จะต้องมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุชนกัน พฤติการณ์
 ดังกล่าวยังไม่ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตาม
 ความเห็นของกรมบัญชีกลาง แต่จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริง สภาพแวดล้อม สภาพ
 การจราจรรอบด้าน การใช้ความเร็วของผู้ขับขี่ และความประมาทเลินเล่อของผู้ขับขี่เป็นสำคัญ
 ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดี
 มีพนักงานขับรถยนต์ไม่เพียงพอสอดต่อการปฏิบัติราชการถือเป็นความบกพร่องส่วนหนึ่งของ
 ระบบราชการ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติราชการที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัด

นครปฐม แม้จะขาดบุคลากรด้านพนักงานขับรถยนต์ ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ปฏิเสธเพื่อประโยชน์ของทางราชการ แต่ขณะเกิดเหตุบริเวณทางขึ้นสะพานข้ามแยกพญาไท เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา เป็นช่วงที่การจราจรคับคั่ง การเว้นระยะห่างของรถแต่ละคันไม่มากนัก และไม่สามารถใช้ความเร็วสูงได้ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ขับรถฝ่าสัญญาณไฟแดง ขับรถย้อนศร หรือขับรถโดยใช้ความเร็วสูงในที่ชุมชน อันจะถือว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎจราจรอย่างร้ายแรงในลักษณะที่วิญญูชนจะพินิจเห็นได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และได้ส่งเรื่องให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณา ซึ่งปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้วมีความเห็นยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ทูลเกล้าฯ บังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เรื่อง การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิด จนกว่าคดีจะถึงที่สุด
๒. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เรื่อง การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิด ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท

ศาลมีคำสั่ง ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖ ไม่รับคำขอทูลเกล้าฯ บังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีตำแหน่ง นักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ สังกัดกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดมหาสารคาม ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ หมายเลขทะเบียน ๕๕๖ กรุงเทพมหานคร ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการที่จังหวัดนครปฐมพร้อมกับ นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ สังกัดสำนักส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ (เดิมคือ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี) เพื่อติดตามงานโครงการธนาคารโค - กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ เหตุที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ขับรถยนต์ราชการเนื่องจากสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยีมีภารกิจที่จะต้องดำเนินการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แต่มีพนักงานขับรถยนต์ไม่เพียงพอ

ต่อการปฏิบัติงาน ขณะเดินทางกลับได้ขับขีรถยนต์ราชการมาตามถนนศรีอยุธยาถึงบริเวณ
เกิดเหตุบนสะพานข้ามแยกพญาไท เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา ลักษณะถนนเป็น
ถนนลาดยาง ขนาดสองช่องจราจร สภาพพื้นผิวจราจรแห้ง ไม่มีฝนตก ไม่มีการก่อสร้างใดๆ
ในบริเวณนั้น ขณะเกิดเหตุใช้ความเร็วประมาณ ๖๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง เนื่องจาก
สภาพการจราจรในขณะนั้นมีรถจำนวนมากทั้งสองช่องจราจร ผู้ฟ้องคดีขับขีรถยนต์ราชการ
อยู่ในช่องทางขวาของถนนและมีรถยนต์หมายเลขทะเบียน ฎพ ๑๘๕๐ กรุงเทพมหานคร
ขับขีโดยนาย อยู่ด้านหน้าโดยมีระยะห่างประมาณ ๓ - ๔ เมตร
ช่วงเร่งเครื่องยนต์ขึ้นสะพาน รถยนต์ของนาย ได้หยุดกะทันหัน ทำให้ผู้ฟ้องคดี
ไม่สามารถหยุดรถได้ทัน จึงเป็นเหตุให้รถยนต์ราชการชนท้ายรถยนต์ของนาย
ได้รับความเสียหาย หลังเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีได้ลงไปตรวจสอบดูสภาพรถยนต์ราชการและรถยนต์
ที่ถูกชนท้าย ปรากฏว่ารถยนต์ราชการกันชนด้านหน้าเสียหายเล็กน้อย รถยนต์ของ
นายรพีพัฒนภัณฑ์กันชนและฝากระโปรงยุบ ไฟท้ายแตก ด้านหน้าไหลไปชนรถยนต์คันหน้าอีก
คันหนึ่งสภาพไฟหน้าแตกและกระโปรงรถเสียหายเล็กน้อย ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ถ่ายรูปไว้เป็น
หลักฐาน จากนั้นผู้ฟ้องคดี นาย และนาย ได้เดินทางไปที่บริษัท สยาม
ปทุมธานี ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด เพื่อประเมินราคาค่าซ่อมรถยนต์ของนาย โดย
มิได้ไปแจ้งความแต่อย่างใด ต่อมาสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยีได้มี
คำสั่ง ที่ ๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง
ในเรื่องดังกล่าว ผลการสอบสวนปรากฏว่ารถยนต์ราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน
๑๑,๒๐๐ บาท ตามสำเนาใบประเมินราคาค่าซ่อมร้านเอ็กเพรส เวย์ เซอร์วิส และรถยนต์
ของนาย ได้รับความเสียหายคิดเป็นเงิน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท ตามสำเนา
ใบเสร็จรับเงินบริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด และเห็นว่าการที่รถยนต์
ราชการชนกับรถยนต์บุคคลภายนอกได้รับความเสียหายครั้งนี้เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติ
หน้าที่ราชการของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุสุดวิสัยและมีเหตุอันสมควรเชื่อว่าเกิดขึ้นจากการ
กระทำของผู้ฟ้องคดี แต่มิได้เป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และ
เป็นการขับรถยนต์ในขณะที่ปฏิบัติราชการ เห็นสมควรให้ได้รับการบรรเทาโทษในกรณี
ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่ง ที่ ๕๗๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความ

รับผิดชอบทางละเมิดได้สอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ฟ้องคดี นาย และนาย ประกอบพยานหลักฐานอื่นๆ และได้เสนอรายงานผลการสอบสวน ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๔ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า อุบัติเหตุครั้งนี้เกิดจากกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้ความระมัดระวัง ในการขับขีรถยนต์ราชการตามวิสัยและพฤติการณ์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้า เป็นระยะน้อยเกินไปจึงไม่สามารถหยุดรถยนต์ราชการได้ แต่การกระทำดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้น ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการตามนัยมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาเห็นชอบ ตามความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔

นอกจากนั้น นาย ได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ ชี้แจง ข้อเท็จจริงพร้อมภาพถ่ายความเสียหายของรถยนต์ที่ถูกชนท้าย และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดี ชดใช้ค่าเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่ง ที่ ๘๔๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการ พิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ดำเนินการสอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วเสนอ รายงานผลการสอบสวน ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า การยื่นคำขอให้ ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท เป็นการขอให้ชดใช้ ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง นาย ไม่มีส่วนประมาท จึงเห็นควรให้ ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท ให้แก่นาย ซึ่งเป็นผู้ได้รับความ เสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามนัยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๔/ว.๑๑๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ เรื่อง ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาคำขอให้ชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕ โดยได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๖๐๔/๑๐๙๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ แจ้งผลการพิจารณาให้นาย ทราบ และได้ชดใช้เงิน

จำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท ให้แก่นาย รวมทั้งมีหนังสือ ที่ กษ ๐๖๐๔/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดและสำนวนการพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไปยังอธิบดีกรมบัญชีกลาง

ต่อมา กรมบัญชีกลางมีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๗/๒๗๔๒๑ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดไปยังผู้ถูกฟ้องคดีว่า การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ราชการชนท้ายรถยนต์ของนาย ซึ่งอยู่ข้างหน้า ช่วงเร่งเครื่องขึ้นสะพานข้ามแยกพญาไท และไหลไปชนบริเวณท้ายรถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้าอีกคันหนึ่ง เป็นเหตุให้รถยนต์ราชการได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท และรถยนต์ของนาย ได้รับความเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท ซึ่งตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ” การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถชนท้ายรถคันที่อยู่ข้างหน้า แสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้ขับรถโดยไม่เว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าในระยะที่ปลอดภัย พฤติการณ์ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาล ปฏิบัติการ ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการ โดยมีได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์โดยตรง จึงให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในอัตราร้อยละ ๕๐ ของเงินจำนวน ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท คิดเป็นเงิน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ตามนัยมาตรา ๘ ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการโดยด่วน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่ง ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง โดยได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๖๐๔/๑๕๘๖๙ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วได้วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามผลการตรวจสอบของกระทรวงการคลัง และรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้พิจารณาคำอุทธรณ์ดังกล่าวต่อไป หลังจากนั้น

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๒๐๘/๒๖๕๖ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดโดยมีความเห็นสอดคล้องกับผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ต้องผูกพันตามความเห็นของกระทรวงการคลัง จึงวินิจฉัยยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ที่ กษ ๐๖๐๔/๒๒๑๙๐ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวพร้อมทั้งแจ้งสิทธิฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีทราบ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเมื่อรถทั้งสามคันกำลังขับขึ้นสะพานข้ามแยกทั้งหมดต่างจำเป็นต้องเร่งเครื่องยนต์ขึ้นสะพานอันเป็นปกติวิสัยของผู้ขับรถทุกๆ ไปฟังกระทำและเมื่อรถยนต์คันหน้าหยุดรถกะทันหันเป็นเหตุให้รถยนต์ของนาย ต้องหยุดกะทันหันตาม ส่วนรถยนต์ราชการที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขับนั้นหยุดตามไม่ทันจนทำให้เกิดอุบัติเหตุชนกันถึง ๓ คัน ย่อมแสดงให้เห็นว่ารถยนต์ของนาย กับรถยนต์คันหน้ามีระยะห่างกระชั้นชิดเป็นอย่างมากอันเป็นผลมาจากการหยุดกะทันหัน ซึ่งจากพฤติการณ์ดังกล่าวประกอบกับวิสัยของผู้ขับรถทุกๆ ไป ย่อมเป็นการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุแม้จะได้อาศัยความระมัดระวังอย่างดีแล้วก็ตาม นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า คงมีแต่รถยนต์คันของผู้ฟ้องคดีเพียงคันเดียวเท่านั้นที่ขับเร่งเครื่องยนต์ขึ้นสะพานตามไปอย่างรวดเร็วจนเกิดอุบัติเหตุดังกล่าวขึ้น ส่วนรถยนต์คันหน้าอีกสองคันที่ขับโดยนายรพีพัฒน์กับบุคคลอื่นไม่ได้มีการขับเร่งความเร็วรถยนต์ของตนแต่อย่างใด คงขับขึ้นสะพานตามกันไปตามปกติด้วยความเร็วไม่มากนัก ดังปรากฏตามคำให้การของนาย ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ และภาพถ่ายที่แสดงความเสียหายของรถยนต์ของนาย จำนวน ๒๔ ภาพ ซึ่งหลักฐานทั้งหมดได้แสดงร่องรอยให้เห็นว่าเป็นการถูกชนท้ายอย่างรุนแรง พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการขับรถยนต์ราชการเร่งเครื่องรถยนต์ขึ้นสะพานที่เกิดเหตุ ขับไล่ตามหลังรถยนต์ของนาย ที่อยู่ข้างหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยไม่ได้ระมัดระวังขับรถให้ห่างจากรถคันหน้าของตนพอสมควรในระยะเวลาที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้ฟ้องคดีจึงหยุดรถไม่ทันและได้พุ่งเข้าชนท้ายรถยนต์ของนาย อย่างแรงจนได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท และรถยนต์ราชการได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท ส่วนรถยนต์ของผู้อื่นอีกคันที่อยู่ข้างหน้ารถยนต์ของนายรพีพัฒน์ถูกรถยนต์ของนาย

ไหลไปชนด้วย แต่ไม่ได้เรียกร้องค่าเสียหายใดๆ อีกทั้งเมื่อผู้ฟ้องคดีชำระคดีด้วยความประมาทก่อให้เกิดความเสียหายแก่รถยนต์ของผู้อื่นดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้แสดงตัวและแจ้งเหตุต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ใกล้เคียงทันทีจนกระทั่งปัจจุบัน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งมีโทษทางอาญาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๑๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน พฤติการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตและกระทำผิดกฎหมายด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ไม่อาจได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท จึงเป็นธรรมและชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีจะนำเอาข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำให้การของนาย [redacted] ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๔ มารับฟังเป็นข้อยุติในคดีนี้ไม่ได้ เพราะเป็นเพียงการให้ข้อเท็จจริงฝ่ายเดียวและเป็นการให้ข้อเท็จจริงภายหลังวันเกิดเหตุเป็นเวลา ๖ เดือน กว่าแล้ว ย่อมมีการคลาดเคลื่อน อีกทั้งนาย [redacted] ก็เป็นผู้มีส่วนได้เสียในเหตุการณ์อันอาจให้การที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองฝ่ายเดียว ซึ่งต่างจากคำให้การของนาย [redacted] ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ที่ได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่ามีการหยุดรถอย่างกะทันหันและการเกิดอุบัติเหตุดังกล่าวเป็นเหตุสุดวิสัย ซึ่งตรงกับที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้การต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และตรงกับที่นาย [redacted] ได้ให้การต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยนาย [redacted] เป็นผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียในเหตุการณ์และนั่งรถมากับผู้ฟ้องคดีซึ่งถือเป็นผู้ที่เห็นเหตุการณ์ในขณะที่เกิดเหตุ จึงเป็นคำให้การที่น่าเชื่อถือและไม่มีการให้ร้ายต่อผู้อื่น เหตุการณ์ที่รถยนต์ราชการประสบอุบัติเหตุในคดีนี้เป็นช่วงเวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา อันเป็นช่วงที่การจราจรคับคั่ง เมื่อเกิดเหตุรถชนกัน ผู้ฟ้องคดีกับนาย [redacted] ได้เจรจาเกี่ยวกับความเสียหายในขณะนั้น และในเวลาดังกล่าวเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจราจรบริเวณ

ใกล้เคียงได้เข้ามาในที่เกิดเหตุและแจ้งให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายเคลื่อนย้ายรถยนต์ออกไปจากบริเวณที่เกิดอุบัติเหตุเพื่อเปิดทางให้รถคันอื่นสัญจรได้สะดวก โดยให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายไปเจรจาเรื่องค่าเสียหายในบริเวณที่การจราจรไม่ติดขัด ซึ่งจะเห็นได้ว่าขณะเกิดเหตุไม่มีบุคคลใดได้รับความเสียหายต่อร่างกาย หลังเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีได้ลงจากรถมาดูความเสียหายที่เกิดขึ้นและเจรจากับนาย และได้ยอมรับความผิดในอุบัติเหตุดังกล่าวโดยไม่มีพฤติการณ์หลบหนีหรือไม่ให้ความช่วยเหลือนาย แต่อย่างไร ทั้งยังขับรถไปที่ศูนย์ฮอนด้าปทุมวันเพื่อประเมินราคาค่าซ่อมรถยนต์ของนาย พฤติการณ์ดังกล่าวจะถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงตัวหรือไม่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่นายรพีพัฒน์ตามมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ได้ผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตตามวิสัยของบุคคลทั่วไปแล้ว และไม่ถือว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การเพิ่มเติมว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี ที่ ๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นและรายละเอียดความเสียหายที่เกิดจากสาเหตุใดและมีเจ้าหน้าที่ผู้ใดเกี่ยวข้องบ้าง ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวยังไม่เป็นที่ยุติตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง เมื่อรายงานการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการดังกล่าวปรากฏว่า มีเหตุอันควรเชื่อว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่ง ที่ ๕๗๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตาม ข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง รับฟังพยานบุคคล และตรวจสอบเอกสาร วัตถุหรือสถานที่ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔ ของระเบียบดังกล่าว เพื่อประกอบการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงอันจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการหรือไม่ จำนวนเท่าใด ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้สอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ฟ้องคดี นาย เจ้าหน้าที่ที่นั่งรถยนต์มากับผู้ฟ้องคดี และนาย ผู้เสียหาย อันเป็นการให้

โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้เสียหายทุกฝ่ายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม แม้บุคคลทั้งสามจะเคยให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงมาแล้วก็ตาม ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่านาย นาย และผู้ฟ้องคดีเคยให้การต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงตรงกันว่ามี การหยุดรถอย่างกะทันหัน และนาย ก็ได้รับว่าการเกิดอุบัติเหตุดังกล่าวเป็นเหตุสุดวิสัยนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า ตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติว่า ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัย ในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถชนท้ายรถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้าแสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้ขับรถโดยไม่เว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าในระยะที่ปลอดภัย เมื่อรถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้าผู้ฟ้องคดีต้องหยุดกะทันหันเพราะรถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้าถัดไปอีกคันหยุดรถก่อน จึงเป็นหน้าที่ของผู้ขับรถคันที่ขับตามมาข้างหลังที่จะต้องหยุดรถได้โดยไม่ชนรถยนต์คันข้างหน้า ซึ่งนาย สามารถหยุดรถได้ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับไม่สามารถหยุดรถได้ จึงชนท้ายรถยนต์ของนาย อีกทั้งพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการยอมรับผิดในการเกิดอุบัติเหตุดังกล่าวโดยขับรถไปที่ศูนย์ฮอนด้าปทุมวันเพื่อประเมินราคาค่าซ่อมรถยนต์ของนาย โดยมีได้ไปแจ้งความแต่อย่างใด และกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า นาย เป็นบุคคลที่ไม่มีส่วนได้เสียในเหตุการณ์และนั่งรถยนต์มากับผู้ฟ้องคดีซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่เห็นเหตุการณ์ในขณะเกิดเหตุ คำให้การของนาย จึงน่าเชื่อถือและไม่มีการให้ร้ายต่อบุคคลอื่นนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า ในขณะเกิดเหตุวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ กลุ่มโครงการพิเศษ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี ต่อมา เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๔ จึงได้ย้ายมารับราชการที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมหาสารคาม ส่วนนาย รับราชการตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ กลุ่มโครงการพิเศษ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี มีความเกี่ยวข้องกันในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและได้เดินทางไปปฏิบัติราชการในครั้งนี้อย่างใกล้ชิด จึงถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย นอกจากนั้น ตามคำให้การของผู้ฟ้องคดี นาย และนาย ที่ได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการต่างๆ ทั้งสามครั้งนั้น ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาในที่เกิดเหตุแต่อย่างใด

ศาลออกนั่งพิจารณาคดีเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือของตุลาการผู้แถลงคดีด้วยแล้ว

ศาลได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ กลุ่มโครงการพิเศษ สำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้เดินทางไปปฏิบัติราชการที่จังหวัดนครปฐมพร้อมกับนาย ตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ เพื่อติดตามงานโครงการธนาคารโค - กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์ราชการ หมายเลขทะเบียน กษ ๕๕๖ กรุงเทพมหานคร ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการดังกล่าวด้วย เนื่องจากพนักงานขับรถยนต์ของสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยีมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ต่อมาในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ หลังจากผู้ฟ้องคดีและนาย ปฏิบัติราชการเสร็จสิ้นแล้ว ระหว่างเดินทางกลับผู้ฟ้องคดีได้ขับรถยนต์ราชการมาตามเส้นทางถนนศรีอยุธยา ถึงบริเวณสะพานข้ามแยกพญาไทเวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา ลักษณะถนนเป็นถนนลาดยาง ขนาดสองช่องจราจร สภาพพื้นผิวจราจรแห้ง ไม่มีฝนตก ไม่มีการก่อสร้างใดๆ ในบริเวณนั้น ขณะที่ผู้ฟ้องคดีเร่งเครื่องยนต์ขึ้นสะพานปรากฏว่า รถยนต์ยี่ห้อฮอนด้า หมายเลขทะเบียน กฏ ๑๘๕๐ กรุงเทพมหานคร ขับขึ้นโดยนาย ซึ่งอยู่ ด้านหน้ารถยนต์ราชการที่ผู้ฟ้องคดีขับขึ้น ได้หยุดรถกะทันหัน รถยนต์ราชการที่ผู้ฟ้องคดีขับตามหลังมาหยุดไม่ทันและพุ่งเข้าชนรถยนต์ของนาย และรถยนต์ของนาย ไหลไปชนรถยนต์ที่อยู่ด้านหน้าอีกคันหนึ่ง เป็นเหตุให้รถยนต์ราชการสภาพกันชนด้านหน้าและฝากระโปรงหน้าเสียหายเล็กน้อย รถยนต์ของนาย สภาพกันชนหน้าและหลังยุบ ฝากระโปรงหน้าและหลังยุบ และไฟท้ายแตก ส่วนรถยนต์คันที่อยู่ด้านหน้าอีกคันหนึ่งเสียหายเล็กน้อย แต่เจ้าของรถไม่ได้เรียกร้องค่าเสียหายใดๆ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งที่ ๕๗๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้เสนอรายงานผลการสอบสวน โดยเห็นว่า

อุบัติเหตุครั้งนี้เกิดจากผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้ความระมัดระวังในการขับขีรถยนต์ราชการตามวิสัยและพฤติการณ์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าเป็นระยะน้อยเกินไปจึงไม่สามารถหยุดรถยนต์ราชการได้ทัน แต่การกระทำดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ความเสียหายให้แก่ทางราชการตามนัยมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวและได้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา นอกจากนี้ นาย ได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่ง ที่ ๘๔๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และได้ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวแก่นาย ตามความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าว

ต่อมากรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังได้มีหนังสือที่ กค ๐๔๑๐.๗/๒๗๔๒๑ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ว่า ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ขับขี่ต้องขับรถให้ห่างรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ” การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถชนท้ายรถคันที่อยู่ข้างหน้า แสดงว่าได้ขับรถโดยไม่เว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าในระยะที่ปลอดภัย พฤติการณ์ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการดังกล่าว โดยมีได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์โดยตรง จึงให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย จำนวนทั้งสิ้น ๘๑,๓๓๗.๖๕ บาท คิดเป็นเงิน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ตามนัยมาตรา ๘ ประกอบมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่ง ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

อุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมาปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้วมีความเห็นยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า คำสั่ง ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีตาม ความเห็นของกรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง เป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย ถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น พระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า หน่วยงานของรัฐ ต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการ นั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหม ทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การ กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๑๒ บัญญัติว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐ ได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าว

ภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อบุคคลภายนอกและหน่วยงาน ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ว่า หน่วยงานของรัฐจะใช้สิทธิเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนได้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรงเท่านั้น ซึ่งสำหรับข้อเท็จจริงในคดีนี้ เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดจากการที่ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่ง ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่ขับรถยนต์ ราชการของผู้ถูกฟ้องคดี หมายเลขทะเบียน กษ ๕๕๖ กรุงเทพมหานคร เดินทางไปปฏิบัติ ราชการที่จังหวัดนครปฐม ในขณะที่ขับรถยนต์กลับได้เกิดเหตุชนกับรถยนต์ของนาย

ทำให้รถยนต์ราชการและรถยนต์ของนาย ได้รับความเสียหาย ซึ่งในส่วน ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรถยนต์ของนาย ผู้ถูกฟ้องคดีได้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ นาย แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้น กับรถยนต์ราชการและที่ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ให้แก่ นาย กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิด ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี คดีจึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า การ กระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำละเมิดโดยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่าง ร้ายแรงหรือไม่ ซึ่งการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ย่อมหมายถึง การกระทำ โดยมีได้มีเจตนา แต่เป็นการกระทำที่บุคคลในสภาวะเช่นนั้นพึงคาดหมายได้ว่าอาจ ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ และหากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิด ความเสียหายได้ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้น

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในวันเกิดเหตุ คือ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีและนาย กำลังเดินทางกลับจากการปฏิบัติราชการ ที่จังหวัดนครปฐม ผู้ฟ้องคดีได้ขับรถยนต์ราชการมาถึงจุดที่เกิดเหตุ คือ บริเวณสะพาน ข้ามแยกพญาไท เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา สะพานดังกล่าวมีลักษณะเป็นถนนลาดยาง ขนาดสองช่องจราจร สภาพถนนแห้ง ไม่มีฝนตก ไม่มีการก่อสร้างใดๆ ในบริเวณนั้น และเป็นช่วงเวลาที่สภาพการจราจรคับคั่ง ซึ่งย่อมเป็นที่เห็นได้ว่าบุคคลผู้ที่ต้องขับรถยนต์ ในสภาพเช่นนั้นจะต้องใช้ความระมัดระวังเพิ่มขึ้นกว่าปกติและไม่สามารถใช้ความเร็วสูงได้ เนื่องจากมีปริมาณรถจำนวนมาก รวมทั้งจะต้องขับรถให้ห่างจากรถคันหน้าพอสมควรในระยะ

ที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งการที่จะต้องหยุดรถกะทันหันในสภาพ การจราจรเช่นนี้ย่อมอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าในช่วงเร่งเครื่องยนต์ ขึ้นสะพานดังกล่าว รถยนต์ของนาย ซึ่งอยู่ด้านหน้ารถยนต์ราชการที่ผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ขับขี่ได้มีการหยุดรถ และผู้ฟ้องคดีไม่สามารถหยุดรถตามได้ทัน รถยนต์ราชการที่ ผู้ฟ้องคดีขับมาจึงพุ่งเข้าชนท้ายรถยนต์ของนาย และรถยนต์ของนาย ไหลไปชนท้ายรถยนต์ที่อยู่ด้านหน้าอีกคันหนึ่ง เป็นเหตุให้รถยนต์ราชการได้รับความเสียหาย บริเวณกันชนหน้าและฝากระโปรงหน้า คิดเป็นเงินจำนวน ๑๑,๒๐๐ บาท รถยนต์ของ นาย ได้รับความเสียหายกันชนหน้าและหลังยุบ ฝากระโปรงหน้าและหลังยุบ และไฟท้ายแตก คิดเป็นเงินจำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท และรถยนต์ที่อยู่ด้านหน้าอีกคันหนึ่ง ได้รับความเสียหายเล็กน้อย เมื่อพิจารณาสภาพความเสียหายดังกล่าวแล้วเห็นได้ว่า สภาพความเสียหายดังกล่าวมีมากพอสมควร ย่อมจะเกิดจากการชนที่ค่อนข้างรุนแรง ซึ่งทั้งนาย เจ้าหน้าที่ที่นั่งรถมาด้วยกันกับผู้ฟ้องคดี และนาย เจ้าของรถยนต์ ที่ถูกชน ต่างก็ให้อภัยคำตรงกันว่าผู้ฟ้องคดีได้พยายามเบรกเพื่อให้รถหยุดแล้ว แต่ก็ยังมีการชน ค่อนข้างรุนแรงเช่นนี้ จึงแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีขับรถมาด้วยความเร็วและเว้นระยะห่าง ระหว่างรถไม่เหมาะสมกับสภาพการจราจรในขณะนั้น ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าในขณะที่เกิดเหตุ รถยนต์ของนาย ที่ขับอยู่ด้านหน้าได้หยุดกะทันหัน ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถหยุด รถได้ทันนั้น เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อเกิดการชนแล้ว รถยนต์ของนาย ได้ไหลไปชนกับรถยนต์คันที่อยู่ด้านหน้ารถยนต์ของนาย และอุบัติเหตุในครั้งนี้ เกิดจากการที่รถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้ารถยนต์ของนาย หยุดรถกะทันหันก่อน ซึ่ง ปรากฏว่ารถยนต์ของนาย ยังสามารถหยุดได้ทัน แต่รถยนต์ราชการที่ผู้ฟ้องคดี ขับมากลับไม่สามารถหยุดได้ทันจนกระทั่งเกิดเหตุชนกันค่อนข้างรุนแรงดังกล่าว จึงเชื่อได้ว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ขับรถด้วยความระมัดระวังดังที่ได้กล่าว ข้างต้น ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความระมัดระวังเพียงเล็กน้อยดังเช่นบุคคลที่อยู่ใน สภาพเช่นนั้นควรกระทำ ความเสียหายย่อมไม่เกิดขึ้น หรือหากจะเกิดขึ้นก็ไม่ควรเกิดความ เสียหายมากเช่นนี้ จึงถือได้ว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำละเมิดโดยความ

ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี

กรณีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดี เป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ตามความเห็นของกรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง เป็นการกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรมหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘ วรรคสอง บัญญัติว่า สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้ และวรรคสาม บัญญัติว่า ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง โดยให้ลดความรับผิดด้วยเหตุแต่เพียงว่าผู้ฟ้องคดีมีตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการ โดยมีได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์โดยตรง จึงให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท แต่โดยที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการครั้งนี้ เนื่องจากสำนักพัฒนาการปศุสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีมีพนักงานขับรถยนต์ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น ความเสียหายที่เกิดขึ้นในคดีนี้เห็นได้ว่าส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จัดให้มีพนักงานขับรถยนต์ที่เพียงพอ อันถือได้ว่าเป็นความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐด้วย จึงต้องหักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกตามนัยมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเห็นสมควรหักส่วนความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวออกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายทั้งหมด ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ มิได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์

การที่ได้รับมอบหมายให้มาปฏิบัติหน้าที่ในการชั่งรชยนต์ เป็นการมอบหมายให้ทำหน้าที่ที่มีใชงำนที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามปกติ ผู้ฟ้องคดียอมไม่อาจจะมีความสามารถและความระมัดระวังในการชั่งรชยนต์ได้เทียบเท่ากับพนักงานชั่งรชยนต์ จึงสมควรลดความรับผิดชอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายที่หักส่วนความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวออกแล้ว ตามนัยมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นความรับผิดชอบที่ผู้ฟ้องคดีสมควรต้องชดใช้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒๒,๘๓๔.๔๒ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่ง ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายจำนวนทั้งสิ้น ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท จึงไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี และเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย

พิพำกษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ซึ่งออกตามความเห็นของกรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง ในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวน ๒๒,๘๓๔.๔๒ บาท ทั้งนี้ โดยให้มีผลนับแต่วันที่ออกคำสั่ง

นายสถาพร สถิตยัปยะรัตน์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นางมาเรียม วิมลธร
ตุลาการศาลปกครองกลาง

นายสรศักดิ์ มไหศิริโยดม
ตุลาการศาลปกครองกลาง

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายปรีชา สันรัมย์

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๖๐๔/ ๒๑๕๕๕

กรมปศุสัตว์

ถนนพญาไท กทม.๑๐๔๐๐

๒๔ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง แจ้งคำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๖๗/๒๕๕๗

เรียน อธิบดีอัยการ สำนักงานคดีปกครอง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๒๗.๖/๑๖๐๕ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำพิพากษาศาลปกครองกลางคดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๖๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด แจ้งว่าศาลปกครองกลาง ได้มีหมายแจ้งกำหนดวันนัดฟังคำพิพากษาในวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗ ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๑๖/๒๕๕๕ ระหว่าง นาย [redacted] ผู้ฟ้องคดี กับกรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี โดยให้ผู้ประสานงานคดีไปศาลตามวันเวลาดังกล่าว และส่งมอบสำเนาคำพิพากษาให้พนักงานอัยการพิจารณาต่อไปด้วย ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

กรมปศุสัตว์ขอเรียนว่า คดีนี้ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาว่า การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ราชการขนรถยนต์ของนาย [redacted] ทำให้รถยนต์ของราชการและรถยนต์ของนาย [redacted] ได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีมิได้ขับรถยนต์ด้วยความระมัดระวัง หากผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ด้วยความระมัดระวังเพียงเล็กน้อยดังเช่นบุคคลที่อยู่ในสถานะเช่นนั้นควรกระทำ ความเสียหายย่อมไม่เกิดขึ้น หรือหากจะเกิดขึ้นก็ไม่ควรเกิดความเสียหายมากเช่นนี้ จึงถือได้ว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี แต่อย่างไรก็ตามความเสียหายที่เกิดขึ้นในคดีนี้เห็นว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จัดให้มีพนักงานขับรถยนต์ที่เพียงพอ อันถือได้ว่าเป็นความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐด้วย จึงต้องหักส่วนแห่งความรับผิดชอบดังกล่าวออกตามนัยมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เห็นควรหักส่วนความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐออกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายทั้งหมด ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ มิได้มีหน้าที่เป็นพนักงานขับรถยนต์ การที่ได้รับมอบหมายให้มาปฏิบัติหน้าที่ในการขับรถยนต์เป็นการมอบหมายให้ทำหน้าที่ที่มีชิ้นงานที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามปกติ ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อาจจะมีความสามารถและความระมัดระวังในการขับรถยนต์ได้เทียบเท่ากับพนักงานขับรถยนต์ จึงสมควรลดความรับผิดชอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายที่หักส่วนความรับผิดชอบหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวออกแล้ว ตามนัยมาตรา ๘ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นความรับผิดชอบที่ผู้ฟ้องคดีสมควรต้องชดเชยแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒๒,๘๓๔.๔๒ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนจำนวนร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายจำนวนทั้งสิ้น ๙๑,๓๓๗.๖๕ บาท จึงไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี และเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ซึ่งออกตามความเห็นของกรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง ในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวน ๒๒,๘๓๔.๔๒ บาท

ทั้งนี้...

ทั้งนี้ โดยให้มีผลนับแต่วันที่ออกคำสั่ง มีผลให้กรมปศุสัตว์เป็นฝ่ายชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

กรมปศุสัตว์ เห็นว่า ตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์คดีปกครอง ข้อ ๒.๓ ว่า สำหรับคดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดที่ส่วนราชการมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง หากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ส่วนราชการเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือให้ส่วนราชการชนะคดีไม่เต็มตามฟ้อง ให้ส่วนราชการเจ้าของคดีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดไปก่อนแล้วจึงแจ้งเรื่องให้กระทรวงการคลังทราบต่อไป ซึ่งในส่วนประเด็นความเสียหายกรมปศุสัตว์ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองกลางที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๒๒,๘๓๔.๔๒ บาท จากคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท เนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จัดให้มีพนักงานขับรถยนต์ที่เพียงพอ อันถือได้ว่าเป็นความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พนักงานขับรถยนต์ในการเดินทางไปปฏิบัติราชการนอกจากงานที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามปกติ ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำมาประกอบการพิจารณาถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและให้ความเป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี โดยให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกตามนัยมาตรา ๘ วรรคสองประกอบวรรคสามแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายทั้งหมด เป็นเงินจำนวน ๔๕,๖๖๘.๘๓ บาท ตามคำสั่งที่ ๕๒๔/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เป็นการเหมาะสมแล้ว ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของทางราชการ จึงเห็นควรอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองกลางในประเด็นความเสียหายที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่เป็นไปตามคำสั่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนิศย์ เอนกวิทย์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมปศุสัตว์

สำนักกฎหมาย

โทร.๐-๒๖๕๓-๔๔๔๔ ต่อ ๑๔๑๔-๑๔๑๕

โทรสาร ๐-๒๖๕๓-๔๙๑๑

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๖๐๔/๒๕๐๗/ร

กรมปศุสัตว์

ถนนพญาไท กทม.๑๐๔๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ทำคำแก้อุทธรณ์

เรียน อธิบดีอัยการ สำนักงานคดีปกครอง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๒๗.๖/๒๒๕๔ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาเอกสารประกอบการทำคำแก้อุทธรณ์ จำนวน ๒ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ได้แจ้งให้กรมปศุสัตว์ พิจารณาสำเนาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๑๖/๒๕๕๖ ว่ามีความประสงค์ที่จะแก้อุทธรณ์ หรือไม่ ประเด็นใด โดยชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงโต้แย้งคำอุทธรณ์พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารหลักฐานรับรอง สำเนาถูกต้อง จำนวน ๓ ชุด ส่งไปยังสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปกครอง ๖ สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ภายในวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมปศุสัตว์ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบคำอุทธรณ์แล้วมีประเด็นที่ต้อง ชี้แจงประกอบการพิจารณาดำเนินการจัดทำคำแก้อุทธรณ์ ดังนี้

๑. ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การที่ศาลปกครองกลาง นำเฉพาะลักษณะความเสียหายที่เกิดขึ้นมา วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงนั้น ความเสียหายจากรถยนต์ของ นาย พ. จำนวน ๘๐,๑๓๗.๖๕ บาท เป็นค่าอะไหล่ที่เบิกจากบริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด ซึ่งเป็นศูนย์บริการของฮอนด้า แต่หากเบิกค่าอะไหล่จากอู่บริการข้างนอกราคาอะไหล่ ย่อมถูกกว่า ศาลปกครองกลางจึงไม่สามารถนำความเสียหายมาพิจารณาแต่เพียงอย่างเดียว

กรมปศุสัตว์ขอเรียนว่า ศาลปกครองกลางได้พิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่ ผู้ฟ้องคดีขับรถชนท้ายรถของบุคคลภายนอกแล้วเห็นว่า สภาพความเสียหายดังกล่าวมีมาก พอสมควร ย่อมเกิดจากการชนที่ค่อนข้างรุนแรง ซึ่งนาย พ. เจ้าหน้าที่ที่นั่นมาด้วยกับผู้ฟ้องคดี และนาย พ. เจ้าของรถยนต์ที่ถูกชน ต่างก็ให้ถ้อยคำตรงกันว่าผู้ฟ้องคดีได้พยายามเบรก เพื่อให้รถหยุดแล้ว แต่ก็ยังมีการชนที่ค่อนข้างรุนแรง แสดงให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความเร็วและ เว้นระยะห่างระหว่างรถไม่เหมาะสมกับสภาพการจราจรในขณะนั้น และอุบัติเหตุในครั้งนี้เกิดจากการที่รถยนต์ คันที่อยู่ข้างหน้ารถยนต์ของนาย พ. หยุดกะทันหันก่อน โดยปรากฏว่านาย พ.

สามารถหยุดรถของตนได้ทัน แต่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถหยุดรถชนท้ายรถของนาย พ. ได้จนกระทั่งเกิดเหตุ ชนกันค่อนข้างรุนแรงดังกล่าว จึงเชื่อได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ขับรถด้วยความ ระมัดระวัง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความระมัดระวังเพียงเล็กน้อยดังเช่นบุคคลที่อยู่ในสภาวะเช่นนั้นควรทำ ความเสียหายย่อมไม่เกิดขึ้น หรือหากจะเกิดขึ้นก็ไม่ควรเกิดความเสียหายมากเช่นนี้ จึงถือว่าความเสียหาย ดังกล่าวเกิดจากการกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองกลาง ได้พิจารณาถึงลักษณะความเสียหายประกอบกับพฤติการณ์ของบุคคลที่อยู่ในสภาวะเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดี คือ นาย พ. ที่สามารถหยุดรถได้ทัน ในการวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง ไม่ได้พิจารณาเฉพาะลักษณะความเสียหายที่เกิดขึ้นแต่เพียงอย่างเดียวตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง แต่อย่างไรก็ดี ส่วนค่าอะไหล่รถยนต์ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างนั้นผู้ฟ้องคดีทราบแล้วตั้งแต่หลังเกิดเหตุที่เดินทางไป บริษัทสยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด พร้อมกับนาย พ. เพื่อประเมินราคาค่าซ่อม

รถยนต์...

รถยนต์ของนาย พ. ซึ่งเป็นเงินจำนวน ๙๒,๔๑๓.๗๖ บาท ปรากฏตามสำเนาใบประเมินราคา บริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และใบแจ้งหนี้ที่ผู้ฟ้องคดี ได้ลงชื่อรับรองสำเนา (เอกสารประกอบคำแก้อุทธรณ์หมายเลข ๑ และ ๒) โดยข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ค่าอะไหล่รถยนต์ที่เบิกจากบริษัท สยามปทุมวัน ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด ซึ่งเป็นศูนย์บริการของฮอนด้า หากเบิกค่าอะไหล่จากศูนย์บริการช่างนอกราคาอะไหล่ย่อมถูกกว่า ก็เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบ ในศาลปกครองชั้นต้นข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

๒. ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ที่เกิดเหตุบริเวณสะพานข้ามแยกพญาไท มีลักษณะสูงชัน ย่อมเป็นธรรมดาของผู้ขับรถที่ต้องเร่งเครื่องเพื่อให้รถยนต์มีกำลัง เมื่อมีรถคันข้างหน้าเบรกกะทันหันย่อมอาจเกิดการชนกันได้เป็นธรรมดา และย่อมต้องเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ แม้จะได้ใช้ความระมัดระวังอย่างดีแล้ว

กรมปศุสัตว์พิจารณาแล้วเห็นว่า ในวันเกิดเหตุเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ในระหว่างที่ ผู้ฟ้องคดีและนาย . . . กำลังเดินทางกลับจากการปฏิบัติราชการที่จังหวัดนครปฐม ผู้ฟ้องคดี ได้ขับรถมาจนถึงจุดที่เกิดเหตุ คือ บริเวณสะพานข้ามแยกพญาไท เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา สะพานดังกล่าวมีลักษณะเป็นถนนลาดยาง ขนาดสองช่องจราจร สภาพถนนแห้ง ไม่มีฝนตก ไม่มีการก่อสร้างใดๆ ในบริเวณนั้น และเป็นช่วงเวลาที่มีสภาพการจราจรคับคั่ง ซึ่งย่อมเป็นที่เห็นได้ว่าบุคคลผู้ต้องขับรถในสภาพเช่นนั้นจะต้องใช้ความระมัดระวังเพิ่มขึ้นกว่าปกติและไม่สามารถใช้ความเร็วสูงได้ เนื่องจากมีปริมาณรถจำนวนมาก รวมทั้งจะต้องขับรถให้ห่างจากรถคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้โดยปลอดภัยในเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งการที่จะต้องหยุดรถกะทันหันในสภาพการจราจรเช่นนี้ย่อมอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา การที่ผู้ฟ้องคดีขับรถชนท้ายรถคันที่อยู่ข้างหน้าแสดงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ขับรถโดยไม่เว้นระยะห่างจากรถยนต์คันหน้าในระยะที่ปลอดภัย เมื่อรถยนต์คันที่อยู่ข้างหน้าของผู้ฟ้องคดีต้องเบรกกะทันหันเพราะรถคันที่อยู่ข้างหน้าถดไปอีกคัน เบรกรถก่อน ในขณะที่นาย พ. . . ผู้เสียหายสามารถหยุดรถได้ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับไม่สามารถหยุดรถได้ จึงชนท้ายรถของผู้เสียหาย อีกทั้งสะพานข้ามแยกพญาไทก็มีลักษณะเหมือนกับสะพานข้ามแยก โดยทั่วไปที่ผู้ขับรถควรต้องใช้ความระมัดระวังในการขับรถเพิ่มขึ้นกว่าการขับรถบนท้องถนนปกติ เพื่อไม่ให้เกิดการเฉี่ยวชนรถของผู้อื่น จึงเชื่อได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ขับรถด้วยความระมัดระวัง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความระมัดระวังเพียงเล็กน้อยดังเช่นบุคคลที่อยู่ในสถานะเช่นนั้นควรระหว่าความเสียหายย่อมไม่เกิดขึ้น หรือหากเกิดขึ้นก็ไม่ควรเกิดความเสียหายมากเช่นนี้ จึงถือได้ว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำละเมิดโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดี จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่กรมปศุสัตว์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการทำคำแก้อุทธรณ์ให้ด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนิตย์ เอนกวิทย์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมปศุสัตว์

สำนักกฎหมาย

โทร. ๐-๒๖๕๓-๔๔๔๔ ต่อ ๑๔๑๔-๑๔๑๕

โทรสาร ๐-๒๖๕๓-๔๙๑๑

ด่วนที่สุด

ที่ กค 0406.2/0-66

กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 กทม. 10400

25 กันยายน 2550

เรื่อง แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
เรียน ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ผู้อำนวยการ เลขาธิการ ผู้บัญชาการ อธิการบดี
และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
อ้างถึง 1. พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
2. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.6/ว 121 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545
สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางในการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิด

ตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐในกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยสิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวจะมีได้เพียงใด ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรม หรือความผิด หรือความบกพร่อง หรือระบบดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ไว้ตามหนังสือที่อ้างถึง 2 นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 ข้างต้น มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้รวมมาใช้บังคับกับกรณีที่มีการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น แต่ปรากฏว่าหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.6/ว 121 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545 ที่ส่วนราชการต่างๆ ถือปฏิบัติอยู่ ยังมิได้มีการกำหนดแนวทางแบ่งสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่ละรายไว้ ทำให้การกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานยังคงเกิดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม และเกิดความไม่เสมอภาค

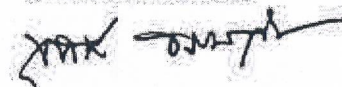
/แก่...

แก่เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้คำสืบทอดแทนของแต่ละหน่วยงานของรัฐ จึงเห็นสมควรยกเลิกหนังสือ
กระทรวงการคลัง ที่ กค 0406.6/ว 121 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545 และเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีบรรทัดฐาน
ในการกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม
และเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน จึงเห็นควรกำหนดแนวทางในการเรียกค่าสินไหมทดแทน
ของเจ้าหน้าที่ที่ได้กระทำให้เกิดความเสียหายที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ โดยได้แบ่งตามลักษณะของความเสียหาย
และกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้คำสืบทอดแทนตามกลุ่มหรือแต่ละราย
เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้ประกอบเป็นแนวทางในการพิจารณาสำนวนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป
(สิ่งที่ส่งมาด้วย)

อนึ่ง ในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณา
โดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมีต้อง
ใช้สิทธิเรียกให้ใช้เต็มจำนวนความเสียหาย ตามมาตรา 8 วรรค 2 และถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือ
ความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย
ตามมาตรา 8 วรรค 3 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 แล้วจึงนำ
ความเสียหายที่ลดส่วนและหรือหักส่วนแล้วมาพิจารณาความรับผิดให้เหมาะสมตามพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่
แต่ละราย โดยใช้แนวทางการกำหนดสัดส่วนดังกล่าวประกอบการพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องใช้แนวทางดังกล่าวประกอบการ
พิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ อรรถวาทีน)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากองบริหารงานงบประมาณและทรัพย์สิน

กรมบัญชีกลาง

สำนักความรับผิดทางแพ่ง

กลุ่มพัฒนาและบริหารงานละเมิดและแพ่ง

โทร.0 2271 1999

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง		ผู้บังคับบัญชา (ณ.)		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	ระดับ/สายงาน	ระดับ/สายงาน	ชั้นสูง / ผู้อนุมัติ	
1	การจัดจ้าง/จัดซื้อ ราคาแพง							
1.1	วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง ไม่ถูกต้อง	กก. พิจารณาผล	60	ฝ่ายพัสดุ	20	10	10	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก. พิจารณาผล	60	-	-	20	20	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก. พิจารณาผล	60	-	-	-	40	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ/ณ. ชั้นต้น-กลาง
1.2	กำหนดราคาสูงกว่าความเป็นจริง							
(1)	ใช้ค่า Factor F / ราคาวัสดุ ไม่ถูกต้อง	กก.กำหนดราคากลาง	70	ฝ่ายพัสดุ	15	10	5	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	70	-	-	20	10	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	70	-	-	-	30	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ/ณ. ชั้นต้น-กลาง
(2)	คำนวณปริมาณงานผิดพลาด							
		กก.กำหนดราคากลาง	100	-	-	-	-	
1.3	ไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุดที่มีคุณสมบัติ							
	ถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด							
(1)	วิธีสอบราคา	กก.เปิดซอง	60	ฝ่ายพัสดุ	15	15	10	กรณีตาม (1) และ (2) จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงานที่ทั้งแล้ว
(2)	วิธีประกวดราคา	กก. พิจารณาผล	60	ฝ่ายพัสดุ	15	15	10	แต่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจสั่งอนุมัติ ให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบ ร้อยละ 40 (จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิดชอบ)

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						ผู้บังคับบัญชา	หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง		ผู้บังคับบัญชา			
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ขั้นต้น-กลาง/ผู้ปฏิบัติงาน	ขั้นสูง/ผู้อนุมัติ		
2	การตรวจการจ้าง/ตรวจรับ ไม่ถูกต้อง								
	2.1 การก่อสร้างไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ	กท.ตรวจการจ้าง	30	ผู้ควบคุมงาน	50	10	10	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนแจ้งว่าผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อถือว่าควรจะได้สั่งการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการ	
		กท.ตรวจการจ้าง	40	ผู้ควบคุมงาน	60	-	-	กรณีผู้บังคับบัญชาไม่นำแจ้งว่าการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ ไม่ต้องรับผิดชอบ	
	2.2 ส่งของไม่ตรงตามสัญญา	กท.ตรวจรับ	60	ฝ่ายผลิต	20	10	10	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนแจ้งว่า จนท.ฝ่ายผลิต/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อถือว่าควรได้สั่งการส่งของไม่ตรงตามสัญญา	
		กท.ตรวจรับ	100	-	-	-	-	กรณี จนท.ฝ่ายผลิต/ผู้บังคับบัญชา ไม่นำแจ้งว่าการส่งของไม่ตรงตามสัญญา ไม่ต้องรับผิดชอบ	
3	ไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า	กท.ตรวจการจ้าง/รับ	70	ฝ่ายผลิต	10	10	10	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนแจ้งว่า จนท.ฝ่ายผลิต/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อถือว่าควรจะได้สั่งการส่งมอบงานของล่าช้า	
		กท.ตรวจการจ้าง/รับ	100	-	-	-	-	กรณี จนท.ฝ่ายผลิต/ผู้บังคับบัญชา ไม่อาจทราบข้อเท็จจริงได้ว่ามี การส่งมอบงานของ ล่าช้า ไม่ต้องรับผิดชอบ	
		กท.ตรวจการจ้าง/รับ	100	-	-	-	-	กท.ตรวจการจ้าง/รับ ปกปิดไม่แจ้งให้ทราบ.ส่งนามตรวจรับ-ยึดจนถึง เป็นต้น	

กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ (ต่อ)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ	
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง		ผู้บังคับบัญชา			
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง/ระดับ	ระดับสูง /	ผู้อนุมัติ		
4	การใช้เงินผิดระเบียบ								
4.1	ไม่นำเงินรายได้เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง			ฝ่ายการเงิน	20		30	50	กรณีเป็นผู้เสนอและผู้บังคับบัญชาปฏิบัติผิดหลักการเงินการคลัง
	ไม่นำไปใช้โดยผิดระเบียบ							100	กรณีผู้อนุมัติใช้จำนวนจากสั่งการและเป็นผู้อนุมัติ ให้รับผิดชอบจำนวนร้อยละ 100 (จนท.ฝ่ายการเงิน/ผู้ผ่านงาน ไม่ตั้งงบผิด)
4.2	จ่ายเงินเกินสิทธิ/ไม่มีสิทธิผิดระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	60		20	20	กรณีมีเงินงบประมาณเงินราชการสำหรับใช้จ่ายแล้ว แต่จ่ายผิดระเบียบหรือจ่ายเกินกว่าสิทธิที่ควรได้รับ

คำอธิบายเพิ่มเติม

1. กรณีเจ้าหน้าที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องรับผิดชอบมากกว่า 1 คน เช่น คณะกรรมการกำหนดราคากลางมีจำนวน 3 คน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุที่เกี่ยวข้องมีจำนวน 2 คน ให้แต่ละคนรับผิดชอบส่วนเท่า ๆ กัน
2. ฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงิน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายพัสดุ/ฝ่ายการเงินหรือที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นแต่มีลักษณะการปฏิบัติงานหน้าที่ราชการและความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน
3. แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่นี้ เป็นเพียงแนวทางประกอบกรพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีกรณีนอกเหนือจากแนวทางดังกล่าว ให้ดำเนินการดังนี้
 - 3.1 กรณีที่มีความเสียหายของเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
 - 3.2 กรณีมีข้อเท็จจริง/กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาแตกต่างกัน ให้ปรับเปลี่ยนสัดส่วนใหม่ได้ตามความเหมาะสม
 - 3.3 กรณีมีลักษณะความเสียหายนอกเหนือจากแนวทางข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบเมิตของเจ้าหน้าที่

กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)											
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		หมายเหตุ				
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ระดับ-กลาง/ ผู้ดำเนินงาน	ระดับสูง/ ผู้อนุมัติ					
1	รับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว												
	1.1 รับเงินแล้วไม่ออกไปเสริมเงิน / แก้ไขหรือปลอมใบเสร็จรับเงิน	100				ฝ่ายการเงิน	60		20	20			
	1.2 ออกใบเสร็จรับเงินแล้วไม่นำเงินส่ง	100	กก. เก็บรักษาเงิน	60		ฝ่ายการเงิน	20	10	10				กรณี กก. เก็บรักษาเงิน ไม่ปฏิบัติตามที่ตามระเบียบ
		100				ฝ่ายการเงิน	60	20	20				กรณี กก. เก็บรักษาเงิน ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนถูกต้องตาม ระเบียบแล้ว ไม่ต้องรับผิดชอบ
	1.3 ไม่นำเงินฝากคลังหรือธนาคารไปครบ จำนวนตามระเบียบกลับนำไปใช้ส่วนตัว	100				ฝ่ายการเงิน	60		20	20			
2	เบิกจ่ายเงินโดยทุจริต												
	2.1 ไม่มีหลักฐานการจ่าย	100				ฝ่ายการเงิน	60		20	20			
	2.2 ทำหลักฐานการจ่ายเท็จ	100				ฝ่ายการเงิน	60		40				กรณีตาม 2.2 และ 2.3 ผู้อนุมัติปล่อยปะละเลยไม่ควบคุมดูแล
	2.3 แก้ไขเอกสารการเบิกจ่าย	100				ฝ่ายการเงิน	60		40				ปล่อยไม่มีการทุจริตอย่างคืบเนื่อง ให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบด้วย โดย ปรับสัดส่วนเท่ากับ 2.1

แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

กรณีอุบัติเหตุ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)		หมายเหตุ
		พนักงานขับรถ		
1	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร	100		กรณีพนักงานขับรถกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง
2	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรและมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย	75		กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกมาประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถ มิได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถ, ไม่ชำนาญเส้นทาง, สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี, สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์, หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานขับรถพยาบาลต้องรับผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น
3	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร และคู่กรณีมีส่วนประมาทร่วมด้วย	50		

คำอธิบายเพิ่มเติม

1. กรณีที่มีการนำยานพาหนะของทางราชการไปใช้ในกิจการส่วนตัวหรือเดินทางออกเส้นทางจากที่ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เสมอจำนวนความเสียหาย (ร้อยละ 100)
2. แนวทางการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น หากมีการนิรโทษกรรมจากแนวทางการดังกล่าว ให้ดำเนินการดังนี้
 - 2.1 กรณีที่มีความเสียหายทำนองเดียวกับลักษณะความเสียหายข้างต้นก็ให้นำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสม
 - 2.2 กรณีมีข้อเท็จจริงหรือลักษณะความเสียหายที่แตกต่างหรือออกเหนือจากแนวทางการข้างต้น ให้กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละกรณีได้ตามความเหมาะสม